

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Éveshosszú polti sor egyezér 20 ft.
 minden következésként 10 fillér.
 Helyi polti sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlítő vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAEHER JÓZSEF.

Vasárnap, január 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- A bankvita.
- Folyosól politika.
- Königsberg Lajos gróf az spja ellen.
- Az üldözött színésznő.
- Téglagyáros és földbírtokos élethálharca.
- Arad küldöttsége a miniszteriumokban.
- Megjutalmazott aradi detektívek.
- A népszámlálás szomorú eredménye.

59,375.

Arad, január 14.

Mérlegek évadján fanyar kiábrándulást hozott két zárószámadás. Nem pénzről, értékekről és árukról, hanem élő vagyonról beszélnek ennek adatai. A népszámlálásról van szó, — a csalódás pedig egyebek között két várost ért: Budapestet és Aradot. Budapest még mindig nem jutott be a milliós városok közé, a lakossága alig haladja meg a kilencszázezret. Arad lélekszáma pedig még csak a hatvan- ezret se lépte túl, — mindössze 59,375 a pontos szám — holott már esztendőnk óta többet hittünk ennnyinél. A növekedésnek, a terjeszkedésnek türelmetlen ideges vágya között, amelyet, ha más és más méreteken, mindakét város érez, szinte fájoan üt meg ez a váratlan eredmény. És nem vigasztalás egyiknél se, hogy elvégre mégis szaporodtunk. Ugy tekintünk vissza a tíz esztendőre, amely az utolsó népszámlálástól elválaszt bennünket, mintha elvesztett ideje lenne a két város életének.

Azonban nemcsak a közös csalódás, hanem a csalódást jelentő eredménynek közös okai is egymás mellé állítják a fővárost és Aradot. A városok népességének szaporodása nemcsak a születések és halálozások arányától függ; a szaporodás csökkenésénél kiébb oka az egyke, a nőülések csökkenése és a hasonló körülmények. A városi lakosság pluszát nagyobb részben a bevándorlók adták. Aki ezzel a jelenséggel foglalkoztak, úgy fejezték ki, hogy a főváros felszívja a vidéket, a vidéki városok pedig a faluk lakosságát. A városok a maguk nagyobb munkaalkalmával, sokadalmával csábítják a vidék, a falu népét, a mely sokszor rendszeres munka, sokszor csupa szerencsepróbálás végett önzönlik a csöndes, nádfödeles házak közül az emeletes kővárak, a gyárkérmények közé.

A mostani népszámlálás már az első megállapított számokkal azt mutatja, hogy ez a jelenség, a „fölszívás” erősen csökkenőben van. Sem a főváros, sem a vidéki városok nem csábítják munkaalkalmakkal a falu, ha a falu embere munkaalkalomra vágyik, azt messzebb, Amerikában keresi. A fővárosnak pezsgő, színes, ragyogó élete, művészete és kulturája csak vendégeket hívogat, de bevándorlókat alig.

Ugyanigy van a vidéki városokban is, ahova pedig azelőtt a falusi ember két okból költözött be; vagy nem volt pénze s akkor a városban akart szerezni, vagy pedig volt s

akkor azért lett városi ember, hogy kellemesebben költthesse el.

Valami egészen megfordított jelenség látható a városok életében: menekülés a várostól. A városoknak ijesztő, a képtelenség határán is túl jutott drágasága, amely egyformán nyilatkozik meg az élmicikkek áraban, a lakásbéréken, a szó akozások beszerzésénél és a közterhek emelkedésén nemcsak másokat riaszt vissza a beköltözéstől, hanem elszakítja a várostól a saját fiait. Egyelőre egészen nem válhatnak meg tőle, mert hozzáköti őket a kenyérkereset, az érdek; hanem kimegy a határon túl levő legközelebbi helyre, ahol nem éri olyan erősen a drágaság hulláma. A főváros tisztviselője és munkása már nagy számmal lakik oly helyeken, a melyeket a közlekedés összeköt Budapesttel, de attól külön közigazgatási területek. Aradon pedig ugyanez a kiszivárgás tapasztalható Ujmikalaka, Zsigmondháza és Ujarad felé; a két utóbbi hely irányában való gravitálás a vasutak megnyitása után előreláthatóan még növekedni fog.

Ha a városokat a növekedés, a lakosokban való szaporodás vágya továbbra is tüzei, annak elérésére mindenekelőtt a drágaság rohamos árját kell valami módon megfékezni. A népszámlálásnak váratlan, lehűtő eredménye Aradnak is ezt a kötelességet juttatja eszébe; ha ugyan nem éri be azzal az eredménnyel, hogy ebben az egyben olyan nagyon hasonlít a fő és székvároshoz.

A kegyelmes ur.

Irta: Lengyel Géza.

Szabó doktor megérkezett új állomáshelyére. Városi orvosnak választották meg, csak egy látatlanba. Ki tudja hányszor hirdettek már pályázatot hiába, míg jelentkezett Szabó, aki úgy vélte, hogy a falu után, ahol két esztendeig gyógyította a megcsömörlött parasztokat, megváltás lesz a város. Budapestről ntazott reggeltől délutánig, míg öt óra felé oda ért. Hűvös tavaszi szél fogadta és egy ócska, zörgő hintó, amely omnibusz gyanánt szerepelt. Három már ültek benne Szabó elfoglalta a negyedik helyet, a kis ülésen. A vonat már ment tovább. Közeledett az este, a környék üres volt, a vasuti állomás elhagyta ott. Szomorú és idegen. A kocsit azután keserves döcögéssel indult neki a dombnak, kapaszkodott föl a város felé.

A nap visszazérett. Megvilágította szemben, a hosszan elnyúló dombosoron a kis várost. Balra jókora háromemeletes, rikító sárga épületcsoport. Azután jobbfelé húzó, görbe sor, csorbán, hol törpén, hol felszökkenően. Egy helyen erős, magas tetű, bástyatorony templom emelkedik ki. Az egész összezsúfolt kicsi helylyel már messziről meg lehet ismerkedni. Itt van az urasági kastély, itt van a plebánia, itt egy valami épületfele, itt valami

fogadó és körü régi, mohos polgárlakások, bennük nem is lakhatnak mások, mint rossz formájú, de tartós ruhájú népek.

Negyedóra múlva a kövezeten vacogtatták a fogukat. Szabó doktor hamarosan konstataulta, hogy a kis helység még sokkal jobban német, semmiat gondolta volna. Jobbról balról ódon, hegyes betűs feliratok integettek, a mészárszékből némeül nyelvelt ki egy vaskos asszony, egy kis téren a kut körül csúf dialektusban szűgletes cselédek be-zelgettek.

A fogadóban a vacsora körü kibővültek a doktor helyi ismeretei. Megudta, hogy a kastély nem olyan közönséges uraságé, hanem egy igen nagy gróf lakik benne, akinek családjáról, nevééről már az iskolában tanult az ember. Ő az ura ennek a kis helynek, a hídán ő szedi a vámot, az erdőben neki tenyészítik a szarvasokat és amoda lejjebb, ahol a dombok már megszűnnek, kezdődik mérhetetlen uradalma, sok-sok ezer holdnyi földje.

A kegyelmes urról, az excelletről — mert titkos tanácsos volt, valamikor a királyt is szolgálta a gróf — áhítatosan, elcsendesedő hangon beszélt neki később is, a következő napokban, amikor a polgármesternél jelentkezett, mikor lakás után járt, mikor a kaszinóban ismerkedni kezdett.

— Ez a gróf istállója — mutatták neki. — Itt a kegyelmes ur gazdatisztjei laknak. — Ezt a házat a kegyelmes ur adta az iskolának.

Nem volt abban semmi csudálatos, hogy olyan fontos személyiség volt a kis városban a millióknak és a nagy címeknek az ura. A nagyapjának még robotba járt az egész környék és a várost, ahol egyébként szabad polgárok laktak, az őseinek kellett megvédeniök az ellenségtől is.

Mind ezt szépen elmagyarázta Szabó doktornak a levéltáros, aki egyuttal rendőrkapitány is volt.

— No, nekem ugyan kevés dolgom lesz a kegyelmes urakkal — mondotta Szabó.

De csakhamar kiderült, hogy tévedett. Az ő hivatalos állásával régi idő óta együtt járt valami aradalmi orvosi tisztséget, amolyan másodrangú helyettesfele. A kastélyban belső ember, első orvos az öreg Kram doktor volt, ben-zülött, bozontos, szürke szemöldökű sváb emberke.

Szabónak ezért tisztelegnie kellett a grófnál. Bejelentette magát és értésére adták, hogy másnap délelőtt 11 órakor fogadja a kegyelmes ur.

A gróf, szintelen, elmosódott arcú, egyszerű férfiú, két percig diskurált vele. Az uradalmi igazgatónál átvette a kinevezését.

II.

Jött, természetesen a szerelem. A szerelem a járásbíró leánya volt, tehát szerény leány, holott jókora polgári vagyonok mögül integettek

A bankvita.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 14.

A benyújtott bankjavaslat fölött folyik a vita a képviselőházban. Ma az első szónok Kelemen Béla szegedi képviselő volt, aki természetesen pártja elvének megfelelően fejtette ki mézeteit a javaslatról. Utána Madarassy Beck Gyula Magyarjelző Hitelbank igazgatója beszélt hosszasan, figyelemkeltő szakértelemmel. Kimutatta, hogy az osztrák-magyar Bank nem annyira a részvényesei, mint inkább ama két állam érdekeit tartja szem előtt, amelynek szolgáltatásban áll. Az európai összes nemzeti bankok osztalékát mutatta be a melyből kitűnt, hogy az osztrák magyar Bank legkevesebb osztalékot fizet részvényeseinek. A beszéd mély hatást tett a hallgatóságra.

Részletes tudósításunk a következő:

Az elnöki székben Návay Lajos ül.

A szombati interpellációs napon szokás szerint felolvassák az interpellációs-könyvet, a melyben két interpelláció van. Egy a múlt ülésről: Ábrahám Dezső, a só árának leszállítása tárgyában; a másik új, ezt Fráter Lóránd jegyezte be az Operában uralkodó fejtelenség tárgyában.

(A bankvita.)

Kelemen Béla (Kossuth-párti) csatlakozik a Kossuth Ferenc legutóbbi beszédében foglaltakhoz. A hatvanhetes politikusok közül sokan nyilatkoztak az önálló bank mellett, Kerkápoly, Chorin Ferenc. A többségnek legalább is biztosítania kellett volna a készfizetések felvételét. Ettől a többségtől nem lehet várni, hogy olyan javaslatot nyújtson be, a mely az önálló jegybank létesítését célozza, de a legkevesebb lett volna, hogy a szabadalmon az ország kereskedelmi és hitellete érdekében változtatásokat fog eszközölni. De ez nem történt meg. Ha a többség ezt a törvényjavaslatot változtatlanul elfogadja, ellentétbe jut a mostani országgyűlés által elfogadott választékkal.

Mióta a közös bank fennáll, alapszabályai-ban ott van a készfizetések felvételének kötelezettsége, vagyis a banknak 1874 óta szabadalma volt a bankjegyek kibocsátása, kötelesege volt a készfizetések felvétele, ujabban aranyban, de e kötelesege fel volt függesztve. A készfizető kötelezettség felfüggesztő feltételhez van kötve, de nincs hatálya addig, míg a császári nyílt parancson alapuló államjegyek pénztári forgalma meg nem szűnik.

Az államjegyek most nincsenek forgalomban, aranyértékük Bécsben őriztetik, szóval megszűnt minden akadálya a készfizetési kötelezettség felvételének életbeléptetéséhez. Bécsben azonban nincsenek tisztában a köztisztesség legelemibb követelményével. (Ugy van! Igaz! a baloldalon.) és megakadályozzák a nemzet e jogának érvényesülését. Több mint tíz év óta bent van a bank alapszabályainak első szakaszában a készfizetések felvételének biztosítása és a bank mégse tesz eleget e kötelezettségének.

Idézi Lukács László pénzügyminiszter 1906. októberében tartott egri programbeszédét, a melyben nyomatékosan hangsúlyozta, hogy mi-helyt a törvényes akadályok megszűnnek, a készfizetések felvételét meg kell kezdeni.

A törvényjavaslatot elveti, de elfogadja Kossuth Ferenc határozati javaslatát, azonkívül a maga részéről is határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint a Ház kimondja, hogy junktimot létesít a bankszabadalom meghosszabbítása és a készfizetések felvétele közt.

(Madarassy Beck.)

Madarassy-Beck Gyula báró elsősorban Ap-ponyi gróf tegnapi beszédének azzal a részével kíván foglalkozni, melyben ez azt mondja, hogy a bizonyítás kötelessége azokat terheli, a kik a bankszabadalom meghosszabbítása mellett szólnak. Ez nagyon kényelmes álláspont. (Nagy zaj az ellenzéken.)

— Halljuk! Halljuk! — a kormánypárton.

Ha Szerbia és Romániának lenne közös bankja, itt jogos volna az önállóság, de két állam közt, a melyek minden vonatkozásban egymáshoz vannak kötve...

Károlyi József gróf: Ur és szolgál!

Beck Gyula... azt mondani, hogy az önállóság minden presumpciója megvan, legalább is bátorságra vall. Különös, hogy épen azoktól követelik a bizonyítást, a kik a régi állapot mellett vannak s nem azok bizonyítják, a kik új állapot létesítését óhajtják. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

(Nemzeti bankok osztalékai.)

Hogy a közös bank a monarchiának mennyire megfelel, azt abból az összehasonlításból is bizonyíthatja, a melyet nyolc nemzet bankosztalékának egybegyűjtése után nyert. Adatai szerint 1909-ben a jegybankosztalékok a következők voltak:

Román bank 32 80%,
Görög bank 20%,
Perzsa bank 16.06%,
Francia bank 14%,
Angol bank 9%,
Olasz bank 6.83%,
Német bank 5.83%.

mosolygó leányarcok Szabó felé, aki csinos fiu, orvos, diplomás ember és már-már keresett kezd lenni.

Piroskának csak apja volt, meg anyja, no meg három vásott fiu testvére. És kedves kerek arca, két okos, világító szeme. Tudott kacagni, sirni és a rakettet is ügyesen kezelte. A fiatal orvost, aki az emberi szervezet minden szövetében otthon van, itt cserbenhagyta a tudománya. Szerelmes gimnazistáktól csak annyiban különbözött, hogy leánynak, mamának hamar megvallott mindent, hamarosan készült a házasságra.

Piroska azután elutazott az anyjával bevásárolni. Rövid idő múlva utánuk ment Szabó és két hét múlva együtt jöttek haza.

Itthon szenzációt találtak. Szenzációt, amely előntötte a kis várost. Befurakodott a házakba, a hivatalokba, a műhelyekbe és a boltokba. Ki beszélt volna másról, mint a fiatal gróf szerelmi történetéről? Huszonkét éves volt a gróf, a gyönyörű szép Nagel Katica pedig tizennyolc. Katica az alléban sétálgatott minden este az anyjával. Minden este arra vetődött a kis gróf, minden este csatlakozott hozzájuk.

Az ismeretség jótékony táncmulatságról eredt. A kegyelmes ur az egyletnek védaöke volt és elment a fiával együtt. Ő csak egy fél órára, a fia ott marad és az este háromszor táncolt Nagel Katicával.

Aztán sétált velük a fasorban: kívülről ennyi az egész szerelem. A leány mindig a mamájával, a család szigorú régi német familia, már ré-

műlten tanácskoznak a rokonok. Egyelőre nincs baj: Katica erényes, tiszta, akár a szeme, az a zöld kristály.

A fiatal gróf pedig forró és bolond, akaratos, szerelmes gyerek-ember. A fiatal gróf megvallotta szerelmét apjának és megesküdött, hogy feleségül veszi Katicát.

A kegyelmes ur pedig megesküdött, hogy semmi sem a rut mésalliance-ból.

III.

Az öreg Kram doktor felkereste a lakásán fiatal kollégáját, Szabót.

A gróf, a kis gróf — mondotta — beteg. Az én diagnózisom szerint neuraszténia, a leg-súlyosabb fajtájából. Levegőváltás kell, gyors és erélyes szanatóriumi kezelés. A kegyelmes ur azonban teljes bizonyosságot akar, no meg valami véleményt, valami bizonyítványféle is kell, azt nem állíthatom ki egyedül. Önt kérem kedves kollégám, ugyis mint az orvadalom egyik orvosát, jöjjön el delután, nézzük meg együtt a beteget.

A felszólítás persze meglepte Szabót. Látta azonnal, hogy mi készül. A kis gróf szerelmes, ami nem volna nagy baj, ha sokaság grófi szerelemről volna szó. De a három vármegyei uradalom várományosa polgári medrbe akarja terelni a szerelmét. A család pedig a régi, kipróbált rendszerhez folyamodik, a szanatóriumhoz.

Kedvetlenül, rossz hangulatban várta Szabó a delután. Az emberekre, a világgal nem

Osztrák-magyar bank 5.81%.

Ebből az tűnik ki, hogy az Osztrák-magyar bank osztaléka a legkisebb, vagyis ez a bank nem annyira a részvényesei, mint az ország érdekeire van tekintettel. Az Osztrák-Magyar Bank üzletágainak a fejlődéséről különösen a kritikus 1907-iki esztendő adataival bizonyítja, hogy a bank minden tekintetben kielégítő módon gondoskodik Magyarország hiteligenyeiről.

Lehet, hogy egyes ágakban Ausztria sokkal nagyobb mértékben veszi igénybe a bankhitelt, de erről a bank nem tehet, hiszen ugyanaz a kölcsön egyaránt rendelkezésére áll Magyarországnak is. csak nem veszik igénybe. (Ugy van!) Azonban az tisztán a banknak köszönhető, hogy az 1907-iki kritikus esztendő Magyarországot felől ugyszólván nyomtalanul tünt el. Kossuth Ferenc hibáztatta a bank ügykezelését, a váltók átlagértékéből arra következtetvén, hogy a bank nem egyformán szolgálja ki budapesti és vidéki feleit. Ez nem áll. Az Osztrák-Magyar Bank kiesinysége miatt egyetlen váltót se utasított vissza, sőt az Országos Központi Takarékpénztár állandóan tízmilliónyi váltót reeszkomptál nála, melyek átlagértéke 324 korona.

(Magyarok a közös bankban.)

Polónyi rejtélyesnek tüntette fel a bank közgyűlési tagjainak jegyzékét. Ez nem is olyan rejtélyes, mert minden évi jelentésben, sőt közgyűlési meghívón ott van a tagok névsora. E tagok közt 708 a magyar és 1060 az osztrák. Igaz, hogy a magyar tagok száma aránylag csekély és így nem is lehet remény arra, hogy rövid időn belül a magyarság itt tulsulyra jusson, de a magyar tőke sokkal nagyobb részt is vehetne a bank vezetésében, mint ezt a csehek tették, akik egy-két év alatt teljes erejükkel belefelekedtek a bankrészvényekbe. A részvények nincsenek fix kezekben, 1890 koronás árfolyamon állandóan kaphatók és még így is négy és fél százalékot jövedelmeznek. Azon! an sajnos, a magyar tőke nehezen mobilizálható. (Ugy van!)

Tisztelt közgyűlés! (Zajos derűtség.) Tisztelt képviselőház, azt hiszem, ezekben beigazoltam, mennyire nem egyoldalú az Osztrák-Magyar Bank ügykezelése. (Helyeslés a jobboldalon.)

Legyen szabad most Földes Béla képviselőtársam tegnapielőtti beszédére reflektálnom, akit nagyon tisztetek, mert az egyetemen ő vezetett be elsőnek a közgazdasági tudományokba...

Sümei Vilmos: De nem sikerült neki teljesen! (Zajos derűtség.)

Beck Gyula: Beszébe jut egy megjegyzés arról, hogy a nemzetgazdasági professzoroknak

sokat törődött, nem volt tudóskodó, nagyképű, de az orvosi tudományát komolyan vette. Azaz, hogy mit fog cselekedni, tisztában volt. Beteghez hívják tehát elmege, kötelessége. Megvizsgálja és megmondja az igazságot. Azután nem törődik semmivel, csináljanak amit akarnak.

Ez a program kissé megnyugtatta. Valamivel jobb hangulatba ment delután a kastélyba az öreg doktorral együtt.

A kegyelmes ur fogadta őket. Látszott, hogy leereszkedő akar lenni, sőt bőbeszédű, ahogy magyarázta a fia betegségét, az idegességnek szerinte csálhatatlan szimptomáit.

Szabó szórakozottan hallgatta. Csak akkor ütötte fel fejét, mikor a gróf befejezésül megjegyezte, hogy elvárja, hogy „ház orvosai” a család érdekében fognak cselekedni.

— Elvárja... elvárja — forgatta Szabó a koponyájában. Mit vár el? Miért, mi jögon várja el?

A töprenkedésre nem volt sok idő. Kram doktor vezette a betehez.

A beteg a szobájában a diványon feküdt és cigarettázott. Kram doktor alázatosan bemutatta a kollégáját, azután megtette az előkészületeket segített vetkőztetni a beteget, komikus igyekezettel, akár egy komornyik. A gróf mindezt apatikusan nyugalommal tárta. Szabó pedig alig figyelt oda.

Elvezették a vizsgálatot és visszavonultak tanácskozni Kram doktor beszélt, gyorsan és buzgón. Nagyon meggyőzően bizonyította a ma-

könnyű nagy kérdésekben is véleményt mondani, mert ha éppen később megváltozik is a nézetük, könyvük új kiadásában éppen az ellenkezőjét írják meg annak, amit előbb állítottak. (Zajos derűltség.)

A gyakorlati életben azonban nem szabad ilyesminek előfordulnia.

Ismerteti az Osztrák-Magyar-Bank üzleti politikáját és szól azokról a váltókról, amelyek a banknál vannak elhelyezve.

Polónyi Géza: A kamatlábról beszéljen! (Nagy zaj a jobboldalon.)

— Megint Polónyi!

— Polónyi a bankszakértő! — kiáltják jobboldalról Polónyi felé, aki fejét rázza.

Beck Gyula: Fogok erről is beszélni, hiába rázza fejét Polónyi ur.

Polónyi Géza: Egyebet úgy sem rázhatok.

Beck Gyula: Földes közgazdasági elveiről beszél, melyeket sokkal szívesebben olvas a könyvekben, mint a nemzet bőrere. (Zajos taps a jobboldalon.) A készfizetés elvében a prémium-politikát nem viszik keresztül.

A francia bankra mint példára hivatkoznak itt. A francia bank azonban nem ad tiszta új aranyat azoknak, akik a papírpénzt bizonyos árszínre elérése céljából akarják nála beváltani. Kopott régi pénzt ad és csak akkor ad új aranyat némi prémiummal, ha ezt kifejezetten követelik. A prémium-politika Európaszerte nagy diszáziót idézne elő.

(A kamatláb.)

A mi az Osztrák-Magyar-Bank kamatlábat illeti, Polónyi kívánságára beszél erről is. A kamatlábra ezidő szerint nálunk nagy hatással van, hogy Ausztriában nagy a pénzösség. A kamatláb nagyon fontos dolog, hiába mondja Földes, hogy nem a kamatláb a fontos, hanem a tőke termelékenysége. Hát tessék kielégíteni a magyar tőkéseket azzal, hogy a tőkéjük termelékenyebb! (Tetszés a jobboldalon.)

A készfizetések jelentőségét általában tulbecsülik és felfogása szerint a belföldi forgalomban a készfizetés elrendelésének ténye lényeges befolyással nincsen. A törvényes garancia ebben a kérdésben csak formalitás, a gyakorlatban nem e szerint alakul a helyzet. Igaz, hogy Ausztria is tulbecsüli a készfizetések jelentőségét. Politikai, pláne hatalmi ügyet csináltak belőle, pedig közgazdasági jelentősége nem nagy. Elfogadja a törvényjavaslatot minden megszorítás nélkül. (Eljenzés. A szónokot számosan üdvözlölik.)

Az elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

(Szünet után)

Madarassy-Beck Gyula báró beszéde további során bizonyította, hogy a készfizetések dolgában az ellenzéknek nincs oka panaszra, mert

ga diagnózisát. Szabó azután egészen röviden szárazon elmondta, hogy nem talált semmi bajt, hogy a véleménye egészen más.

A hivatalos, tudományos beszélgetésnek itt végét szakította Kram doktor. Karongta Szabót és cipelte magával szótlanul. Csak az utcán kezdett beszélgetni, csendesen. Arról, hogy nem lehet kikötni az urasággal, hogy a gróf rendelkezik itt élet, vagyon, egzisztencia felett, a bérés fölött is, a doktoré fölött is.

Szabó megütközve utasította vissza a kapacitálást Hevesen vitakozott, de közben megdöbbenve állapította meg magában, hogy a kegyelmes urnak egy kézmozdulata elveheti az uradalmi állását, a betegeit, egy intézre kitheti a lakásából. A városnál törvény szerint nem érheti bántódás. A valóság szerint azonban ott is a gróf az ur.

— Megyek tovább innen is — gondolta elkeseredve Szabó, nehezet lélegzet, kicsit öregnek érezte magát, fáradt volt és észbe jutott, hogy közeledvén a harminc év felé, ideje volna már nyugalmas révbé evezni. Kezet fogott az öreg doktorral. Me t tovább sötétben elgondolkodva, nem tudta merre indult, de eljutott a menyasszonyához, ahová ilyen időben minden nap beállított.

Bement a kapun, Piroska jött elé, egyszerre elfelejtett minden bajt. Ottmaradt vacsorára is, vidám volt, friss volt, szerelmes volt. Későn este elgondolkodva ment haza. Előtte állott a sivár jövő.

a valóságban agyis meg van a készfizetés. A készfizetések kérdését amúgy sem látja fontosnak. Foglalkozott a koalíciós többség válságával, amelyet a bankkérdés idézett elő. Kossuthék annak idején elejtették az önálló bank iránti követelést, Justhéknek viszont annak idején nem kellett a készfizetés, hanem csak az önálló bank. Most mindkét párt másképp beszél. Hozzájárul a javaslatához, mint amely a magyar érdekeket teljesen megvédi és kielégíti. (Hosszantartó éljenzés és taps a jobboldalon. A szónokot a munkapárt köréből igen sokan üdvözlölik.)

(Fél-éértések.)

Ezután Kossuth Ferenc személyes megáldatás címén szólalt fel, s tiltakozott az ellen, mintha a két függetlenségi párt közül akármelyik is feladta volna az önálló bank követelését. Hogy ellentétek voltak a pártok felfogása között, az igaz, de ilyen ellentétek vannak Madarassy Beck báró és Lukács pénzügyminiszter között is a készfizetések dolgában, mert a pénzügyminiszter nagyon fontosnak és az ország érdekében valónak tartja azt, Madarassy-Beck báró pedig nem.

Madarassy-Beck báró félreértett szavai helyreigazítása címén emelt szót és kijelenti, hogy az ellentét közte és a pénzügyminiszter között nem lényegbeli, hanem csak árnyalatbeli.

Batthyány Tivadar gróf szólalt fel ezután. Hangoztatta Madarassy-Beck báróval szemben hogy a Justh-párt mindig fontosnak tartotta a készfizetések megkezdését is.

Kovácsy Kálmánnak az idő előrehaladtóságára való tekintettel a Ház megengedte, hogy beszédét a holnapi ülésen mondhasa el.

(A meghosszabbított ülések.)

Ezután megejtették a szavazást ama tegnap benyújtott indítvány fölött, amely az ülések egy órával való meghosszabbítását javasolta. Az indítványt nemesak a munkapárt fogadta el, hanem a függetlenségi párt is tüntetőleg felállott. Egyedül Ugron Gábor maradt ülve.

(Interpelláció.)

Az ülés végén Ábrahám Dezső interpellációt intézett a pénzügyminiszterhez a só árának megdrágulása ügyében. Kérdezte, mi az oka a sóárak 1910. július elsején történt felemelésének.

Lukács László pénzügyminiszter kijelentette, hogy áremelés nem volt. Ez különben csak törvény útján lehetséges. Az árakban beállott változást a vasuti tarifákban beállott emelkedéssel okolja meg.

Felállította a szereplőket, az eseményeket, mint a sakkfigurákat.

Egyik felől a kis gróf Nagel Katicával. Szaladnak egymás felé. Másik oldalon ő, doktor Szabó István, szemben Piroska. Mind a két pár ég a szerelemtől, a fiatal tüztől, de mind a kettő össze nem kerülhet. Sohse látták egymást talán, sohse találkoztak, semmi dolguk egymással. Valami mégis közük ékelődik. Vagy az egyik pár közé, vagy a másik pár közé. Felre tolni nem lehet az éket. Szabó orvosi szava az az ék. Most az ő hatalmába van. Elbáritja az akadályt a kis gróf. meg Nagel Katica elől, akkor nincs maradása, mehet új fészket keresni, mehet egyedül.

Töprengett:

— Talán nem is használ nekik. Talán megütnék egymást, talán nélküle is szétválasztják őket, talán nem is lesz baj belőle. A gróf még gyerek, mire férfi lesz, övé három vármegye, övé a hatalmas vagyon, az felejtet vele más földi bajt.

És vele? Mi lenne vele? Áltatta a lelkiismeretét. Az este gyönyörű tüzfényű órára gondolt, aztán a nyugalomra, a jövőendő családra, a békére.

— Tegyük fel, hogy operálok — nyugtatta meg magát. Az egyik emberen bizonyosan segít, másikat megööm — talán. Az orvos nem eselekedhetik másképen.

Koran reggel felkereste Kram doktort.

— Igaza van, kollega ur — mondotta neki. A diagnózis helyes.

Ábrahám Dezső ismételt felszólalása után a Ház a miniszter válaszát tudomásul vette, s ezzel az ülés véget ért.

Folyosói politika.

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, január 14

A folyosón nagy az élénkség. És ezt sokan komoly politikai jelenségnek mondják. Persze mindenfelé Apponyi tegnapi beszéde képezi a diskurzus tárgyát és a munkapárti pesszimiztáknak közül is sokan jelentőséget tulajdonítanak a beszédnek azért, mert maga Andrássy Gyula gróf is, aki a közös bank híve, a kemény ellenzéki beszéd után odasietett volt miniszter-társához és meleg kézzel köszöntötte. Az optimisták azonban azzal érvelnek, hogy hiszen a kormány nincsen terminushoz kötve és így az ellenzék hadi készülődését nyugodt nemtörődomséggel nézheti.

Viszont az ellenzék körében megnyilvánulnak vésztijszó hangok is.

— A kormány szigorú rendszabályokra gondol; már most, harmadik napján a bankjavaslat tárgyalásának, meghosszabbítják az üléseket; ez rossz jel — mondogatják.

— A bankkérdésben — mondja egy mamelek ellenzéki — le fogunk szerelni. Egyszerűen azért, mert az erőnk nem forgácsolhatjuk el. Az erőnkre szüksége lesz az országnak a véderőjavaslatnál, amikor az összes ellenzéki pártok összpontosítva nyomulnak a kormány ellen.

Erről a szelid tervről tudnak odaát a kormány portáján és ez megint annak a reménynek ad tápot, hogy egy-kettőre tető alá kerül a bankjavaslat.

A folyosó bölcsei már azt is tudják, hogy a napokban kik szólalnak föl. A jövő hét folyamán többek között Hegedüs Lóránt dr., Mezőssy Béla, Déry Zoltán is fel fog szólalni. Tisza István gróf ma este elutazott a fővárosból és csak e hó huszonhatodikán érkezik vissza, azután fog a bankjavaslat tárgyalásánál felszólalni. Minden jel arra vall, hogy a delegáció ülései e hó végére maradnak.

Bécsből érkezett hírek szerint a delegációban fel fog vetődni a véderő kérdése és nem áll az, mintha odafenn halasztgatni akarnák a véderőreform kérdését. Ellenkezőleg sürgetik, hogy a javaslat minél előbb a törvényhozás elé kerüljön. A reformot főbb vonásokban már a mostani delegációban ismertetni fogja Schönaich hadügyminiszter. Eddig annyi szivárgott ki, hogy az új véderőreform a két éves katonai szolgálaton fog alapulni. Hogy emberben és pénzben mennyi áldozatot követel a véderőreform, arra nézve a delegációban történik meg a tájékoztató felvilágosítás.

Hazay Samu honvédelmi miniszter a napokban Bécsben járt és tárgyalásokat folytatott a véderőreform tárgyában is. A Ház folyosóján ma feltűnt, hogy Tisza István gróf hosszabban tanácskozott Hazayval. Azt hiszik, hogy Tisza István a véderőreform ügyéről tanácskozott a honvédelmi miniszterrel.

A folyosón ma hire járt annak, hogy a bankjavaslatot február tizedikéig le akarja tárgyalatni a kormány, hogy tizenötödikéig idő legyen a főrendiházban való letárgyalásra. Eszerint ha azt látják, hogy a bankjavaslat vitája nagyon elnyulik, Perczel Dezső indítványt fog tenni permanens ülésekre vonatkozólag. A munkapárt többsége meg is adta a szankeiót, a képviselőház folyosóján a Ház elnöke meg is állapodott Perczellel és Tiszával a permanens ülésekre vonatkozólag.

Az üldözött színész nő.

(Nyilatkozat Jászai Mari ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Irtunk már arról a afférről, amely Jászai Mari asszony és Török Irma, a Nemzeti Színház két kiváló művésznője között keletkezett. Egy hírlapíró felkereste ma Török Irmát, hogy megkérdezze tőle: mi a véleménye Jászai tegnap nyilatkozatáról?

A művésznő panaszkodni kezdett s kijelentette, hogy Jászai asszony azóta gyűlöli őt, amióta csak a Nemzetihez került.

A művésznő boudoirjából behozott egy vaskos könyvet, amelynek két lapjaira régi kritikák és dicséretetek vannak szépen, gondosan egymás mellé ragasztva.

— Én bizonyítani akarok, — folytatta Török Irma, — nemcsak a levegőbe beszélni. Művészpályámnak kezdetétől vannak itt összegyűjtve az újságkritikák. Ah, ma már jobban megtudom becsülni az értéküket, mint akkor. Ezekből, láthatja, hogy első fellépésemtől, nem, első sikeremtől kezdve milyen rettenetes üldözéseknek voltam kitéve. Amikor a lapkritikusok bennem a kezdő leányban tehetséget véltek felfedezni, a kulisszák mögött már intrikáltak ellenem. És akkor is ép Jászai Mari volt az, aki a színház udvarán botrányokat rendezett; egy alkalommal nyilvánosan *békának* nevezett s azóta az ő részéről rajtam maradt ez a gunynev.

— Nos, de mi oka volt erre Jászainak?

— Nem tudom, mert én mindig nagyra becsültem és igazán csodáltam az ő nagy művészetét. Oh, Jászai Mari nagy művésznő! Magánéletben soha nem érintkeztem vele, mert ő engem mindig gyűlölt. Mikor tisztelni mentem hozzá, nem fogadott, s ő maga mondá mindenütt, hogy engem — a kezdő, a fiatal leányt — „gyűlöli”. Ismétlem, én bizonyítani tudok.

Valóban, a csodaszép kritikák közt, amelyekhez hasonló talán soha fiatal művésznő még nem kapott, már 1905-ös dátummal ellátva, ott éktelenkedik egy a Jászai-Török-afférről szóló tudósítás.

— Láthatja tehát, hogy Jászai Marit megcsalja az emlékező tehetsége, amikor őt esztendőre becsüli a köztünk való feszültséget. De én soha nem tettem ellene semmit, soha egy rossz szót nem mondtam, s most sem beszélnék róla, ha nem kellene magam tisztáznom. Nem tudom biztosan, de nem merem másnak tulajdonítani azt, hogy évek óta melőznek.

És a színésznőnek könyvek gyűlnek a szemébe, amikor folytatja:

— Jászaitól mindenki fél a színházban: amilyen nagy művésznő, olyan elfoguit. E mellett nagy befolyása van. Tíz év óta nem kaptam szerepet. Pedig őt író is volt, aki nekem írt egy-egy szindarabot, soha nem adtak elő velem semmit. Inkább segédszínésznőre bízták az alakítást, sőt egy írónak vissza is akarták adni a darabját, mert a személyemhez ragaszkodott. Most végre — hosszú idők után — rám bízták az Elektra címszerepét. És meg vagyok győződve, hogyha megbuktam volna, nem lett volna botrány. És így sem én tehetek róla. A sértések és inzultusok tényleg megtörténtek s igaz lelkemre mondom, hogy azokra én nem adtam okot. Tanuim az összes kollégáim. A színházi bíróság ítéletével be lett volna fejezve a dolog, ha Jászai nem írt volna egy levelet a színházi bírósághoz, amelyben súlyos sértések foglaltattak rólam. Örökké meghur-

coltatni nem engedem magam s ezért fordultam újra a színházi bírósághoz. Egészben azt sajnálom a legjobban, hogy ez a kellemetlen, de nekem már nem szokatlan incidens a nyilvánosság elé került.

Königsegg Lajos gróf az apja ellen.

(„Lelőttem én már különb embert is.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Több ízben megemlékeztünk már arról az áldatlan pörösködésről, amely Königsegg Fidél gróf a taucai hitbizomány volt birtokosa és gyermekei között folyik. A gróf a pöriratok szerint nem valami pazar bőkezűséggel gondoskodott gyermekei sorsáról, akik különböző peres igényekkel léptek fel ellene. A legidősebb fiu, Königsegg Lajos gróf maga hat pert indított ellene. Csatlakozott hozzá nővére Königsegg Emilia grófnő férj. Sárossy-Kapeller Ferenéné miniszteri tanácsos neje, aki mintegy másfél évvel ezelőtt rendes keresetet adott be az aradi kir. törvényszékhez apja ellen. A grófnő 80.000 koronát követelt az édesapjától hozomány címen és azt állította, hogy az öreg gróf kötelező ígéretet tett ennek az összegnek a kifizetésére, az esetben, ha leánya férjhez megy és ha az ingatlanból álló taucai hitbizománynak pénzzé való átváltoztatására a törvényszék — a gróf gyermekeinek beleegyezésével — neki engedélyt ad. Mindkét feltétel bekövetkezett de Königsegg Fidél gróf leánya kérésére nem hallgatott többé, dacára annak, hogy a kérés teljesítése módjában lett volna, mert százezer korona kölcsönt vett fel az utóbb eladott hitbizománya.

A gróf a per során tagadta azt, hogy valamit is ígért volna leányának, akinek Sárossy-Kapeller Ferenével való házasságát mindig is ellenkezett vallották és mellettük bizonyított a gróf egy levele is, amelyben kötelező ígéretet tesz Kapellernek a hozomány kifizetésére vonatkozólag.

A bizonyítási eljárás lefolytatása után az aradi kir. törvényszék helyt adott a felperes keresetének és kötelezte Königsegg Fidél gróft a 80000 korona kifizetésére.

Az ítélet ellen az öreg gróf felebbezett a nagyvárad kir. táblához. Felebbezésében azt vitatta, hogy a kihallgatott tanuk vallomására építeni nem lehet, mert azok nem érdektelenek. Nem érdektelen a férj, mert ő a hozomány hasznait élvezné, nem érdektelen Königsegg Fidél grófné, mert az állítólagos ígéret megtételekor már teljes volt az elhidegülés közte és neje között, de legkevésbé érdektelen a döntő tanunak, Königsegg Lajos grófnak vallomása, aki előtt a nyilatkozat történt volna, mert *fia valósággal gyűlöli őt* évek hosszú sora óta és a lehető legrosszabb viszony áll fent közöttük. Ennek a gyűlöletnek az illusztrálására becsatolt egy levelet, amelyet fia írt hozzá.

Ez a levél igen súlyos kitételeket tartalmaz. A fiu kompromittáló dolgokkal vádolja meg az apját, többek között azzal, hogy a *hitbizományt százezrekkel megkárosította*. Felszólítja benne az öreg gróft, hogy a levél vételétől számított egy héten belül 20000 koronát fizessen ki neki, hogy ezzel kimehessen Amerikába és ott új egzisztenciát teremthessen magának, ellenkező esetben olyan pert indít az apja ellen, amely *kitöri az öreg gróf nyakát*. Az elkeseredett hangú levélben a fiu erős szemrehányásokat tesz az öreg grófnak és többek között ezt is írja:

„.....Ami a kilátásba helyezett tetteges inzultust illeti, no akkor jóval kerülsz össze. *Lelőttem én már különb vadembert is, mint te vagy...*”

A nagyvárad ítéltábla végzéssel *feloldotta a törvényszék ítéletét* és a tanuk újabb, alaposabb tüzetesebb kihallgatását rendelte el, mert csak a minden részletre terjedő és meg-egyező vallomások ellensúlyoztatják az érdekeltség látszatát. A tábla ítélete folytán a tanukat az elmúlt hetekben újból kihallgatták, de azok az elsővel teljesen egyező vallomást tettek és úgy valószínű, hogy a jelenleg Afrikában vadászó Königsegg Fidél gróf mégis csak kénytelen lesz leányának a hozományt kifizetni.

Téglagyáros és földbirtokos elethalálharca.

Távirati tudósítás.

Arad, január 14

Bácsalmáson véres dráma játszódott le tegnap délben, mely minden érdeklődést a maga számára foglal le most a községben. Olyan ez az eset, mintha valahol oceanontulon, kóbor nomádok között történt volna, hol, ha két embernek leszámolni valója akad, az igazságot az dönti el jobbra vagy balra, melyiküknek súlyosabb a karja, melyiküknek ökolútése zuzaszét gyorsabban a koponyát. A bácsalmási affér motiválásában is csupa őseredetű, vademberi ösztönök dolgoztak, ami annál izgatóbb, mert a szereplők: egy földbirtokos és egy téglagyáros.

Glück Samu bácsalmási téglagyáros tegnap délelőtt kintjárt a pusztáján s parancsot adott az egyik béresnek, hogy *eressze ki a malacokat az ólból és hajtsa rá a buzavetésre legelni*. A 60—70 malac, amennyiből a falka áll, mikor már Glück vetését letarolta, ráment a szomszédos Manchalter József földbirtokos buzaföldjére és ott legelt tovább. A béres akadékoskodott, hogy a szomszéd esetleg meg fog haragudni, de a téglagyáros ráförmedt, hogy csak hagyja a malacokat, Manchalter úgy sincs a tanyáján.

Dél felé Glück beküldte a bérest a tanyára kukoricát mozsolni s egymagában őrizte tovább a malacokat. Éppen 12 óra volt, mikor nagy meglepetésére váratlanul elébe toppant Manchalter József, szemrehányást tett neki, amiért malacait az ő vetésén legelteti, majd kijelentette, hogy addig míg az okozott kárt meg nem téríti, az egész falkát visszatartja zálogba. Glück Samu hallani sem akart erről, ellenben felszólította szomszédját, hagyjon békét a jószágának, ha kedves az élete. Manchalter rá sem hederített erre a fenyegetésre, hanem nekilátott, hogy behajtsa a malacokat a maga tanyájára. Glück Samuban felfortyant a vér, odaugrott a 23 éves, bikaerős Manchalterhez, torkon ragadta s *elkezdte fojtogatni*. A földbirtokos felordított s erejének végső megfeszítésével ellökte magától Glücköt, ki ekkor balszerencséjére ösztönszerű mozdutattal a nadrágja hátsó zsebe felé nyúlt, mintha revolvért akarna kivenni. Manchalter, ki tudta, hogy szomszédja mindig pisztolyt nord magánál, megijedt erre s attól való félelmében, hogy az lelövi, odaugrott a téglagyároshoz s botjával minden erejéből *lesujtott a fejére*. Glück egyetlen jajszó nélkül összerogyott a földre, az arca elhalványult, fejéből sűrűn, pirosan előbugyant a vér. Manchaltert felbőszítette a vér látása. Már magánkívül volt, már azt sem tudta mit csinált, csak úgy ösztönszerűen rávágott még négyszer-ötször az elötte fetregő ember fejére.

Ekkorra már odaérkezett két béres, kik a tanyáról látták, mikor Glück a szomszédja tor-

kához kapott a rögtön futásnak is eredtek, sőt válasszák a veszekedőket, de mire odaértek, már késő volt a beavatkozás: Glück Samu már félholtan, össze-vissza zuzott fejjel feküdt előttük a földön.

Glück Samut a béresek hazaszállították a lakására, ahol most a halállal vívódik. Remény nincs arra, hogy felgyógyul, az orvosok véleménye szerint rövidesen meg fog halni.

Manchalter Józsefet tegnap este hallgatták ki a rendőrök. Azzal védekezett, hogy önvédelemből cselekedett, mert attól félt, hogy Glück le fogja löni. Vallomását a két béres is igazolta, kik az afférból a nagy távolság miatt semmit sem hallhattak ugyan, de azt a tanyáról is jól látták, hogy Glück kezdte a verekedést. Manchaltert eddig nem tartóztatták le.

Arad küldöttsége a miniszteriumokban

— A műegyetemért és a tőzsdéért. —

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Arad, január 14.

Az aradi küldöttség ma délelőtt a fővárosban eljárt a megfelelő minisztereknél, hogy jóindulatu támogatást kérjen e város számára a műegyetem és tőzsde felállításánál. A deputációt Tisza István gróf vezette legelőször Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter elé, mert a kereskedelmi kormánynak ugy a műegyetem, mint a tőzsde ügyében elhatározó fontosságu befolyása van széles hatáskörénél fogva. Hieronymi Károly a legnagyobb jóindulattal nyilatkozott a küldöttség előtt mindkét kérdésről, mert ő kívánatosnak tartja Arad számára ugy a tőzsdét, mint a műegyetemet. A küldöttség tagjai boldog reménységgel hallgatták az ősz államférfi szavait, amelyekből Arad iránt a legnagyobb jóindulat s e város komoly törekvésének őszinte megértése sugárzott ki.

Ezután Székely Ferenc igazságügyminisztert keresték föl, aki elismerte Arad jogát a tőzsdéhez és a tőzsdebirósághoz. A kultuszminisztériumban Zichy János gróf helyett, a miniszter betegsége miatt, Balogh államtitkár fogadta a deputációt, amely előtt biztató kijelentést tett a műegyetem elnyerése iránt. Mind a három helyen Tisza István gróf mutatta be a deputációt és hosszabb beszéd keretében ismertette meg a főlutazás célját. Tisza Istvánnak e három beszédéből kitűnt, hogy ő ezt a várost a legnagyobb odaadással támogatja nemes törekvéseiben és minden befolyását érvényesíti, hogy vágyaink teljesüljenek.

Az aradi küldöttség budapesti utjáról ez a részletes tudósításunk szól:

A kereskedelmi miniszternél.

Arad város nagyobb számu küldöttsége járt ma Budapesten, hogy a szakminisztereknél a második műegyetemnek és tőzsdebiróságnak Aradon való felállítása ügyében eljárjanak. A küldöttséget Tisza István gróf Arad város képviselője vezette. A küldöttség először Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternél tisztelgett, aki előtt Arad város lakosságának kérelmét Tisza István gróf a következő beszédben tolmácsolta:

— Nagyméltóságú miniszter ur, kegyelmes uram! Arad város küldöttsége jelent meg Bu-

dapesten a kormánynál, hogy egyfelől a második műegyetemnek Aradon való felállítása érdekében, másfelől a felállítatni tervezett tőzsdének tőzsdebirósággal való ellátása ügyében az illetékes miniszter uraknak a maga kérését elbádjja. Kedves kötelességének tartotta ez alkalommal megjelenni nagyméltóságod előtt is, nemcsak azért, mert mindkét ügy olyan, amely nagyméltóságod reszortjába vág és ezért nagyméltóságod támogatására szükség van, de engedje meg kijelentem azt is, hogy megjelentünk nagyméltóságodnál, mint Arad város régi barátjánál is, (lelkes éljenzés) akit Arad városhoz számos kötelék fűzött a multban és reméljük, fűzni fog a jövőben is. Kegyelmes uram! Nyitott ajtókat törnek be, ha ezen a helyen nagyméltóságod előtt akarnám fejtegetni, hogy a vidéki városok mennyire helyes uton járnak akkor, ha ugy a tudományos kérdésekben, mind a gazdasági berendezkedés terén a gyakorlati szempontokat követik, a maguk fiatalságát a gyakorlati pályák felé irányítják és másfelől a maguk üzleti életét modern szervezetekbe igyekeznek koncentrálni. Hiszen talán senki sincs Magyarországon, aki annyira átérzné a haza valódi igényeit és együtt érne minden olyan törekvéssel, amely Magyarországot a közgazdasági fejlődés terén van hivatva előmozdítani, mint nagyméltóságod. (Lelkes éljenzés.) Nem akarom tehát kegyelmes uram idejét felesleges dolgok elmondásával elrabolni, egyszerűen konstátálom, hogy azval a teljes bizalommal jöttünk nagyméltóságodhoz, hogy Arad város ezen közérdekű törekvését nagyméltóságod támogatására ajánljuk. Kérjük tehát kérésünk kegyes jóakarattal való elintézését és azt előre is köszönjük nagyméltóságodnak. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Tisza beszédére a következőket válaszolta:

— Kegyelmes uram, tisztelt uraim! Arad város mindkét kérését a legnagyobb örömmel fogom előmozdítani, amennyire ez csak lehetőségemben áll. A tőzsde ügye ugy áll, hogyha megalakul a tőzsde; akkor szabályzatot kell annak a társulatnak hozzám intéznie, amely az én jóváhagyásom után fog életbelépni. Mindjárt hozzáfűzöm, hogy én távol állok attól, hogy a városban alakítandó tőzsde bármely tekintetben való elhatározása elé vágnék, de az eddigi tőzsdeszabályzatok közül meggyőződésem szerint a miskolci a legjobb. Azt volnék bátor javasolni, hogyha meggyőződésükkel nem ellenkezik, a miskolci tőzsdeszabályzatot vegyék alapul.

Ami a másik kérdést, a politechnikum felállítását illeti, kevés ember tudja annyira mint én, hogy a budapesti politechnikum tul van zsufolva, ugy, hogy a tanítás a tulzsufolttság miatt alig folytatható. Hiszen a politechnikai tanítás nemcsak előadásokból áll, hanem igen nagy mértékben a rajztermekben való dolgozással van szerves összefüggésben. Már pedig, ahol százak vannak egy-egy tanteremben együtt, ott azok a tanárok, akik gyakorlati életre vannak hivatva a tanulókat előkészíteni, nem teljesíthetik hivatásukat. A magam részéről, bár újabb tudományegyetemek felállítását is szükségesnek látom, szükségesebbnek tartom egy második politechnikum felállítását. (Élénk éljenzés.) Erre alkalmasabb várost, mint Arad, (élénk éljenzés), ahol egyuttal a gyakorlati tanítás sok iparágban a gyakorlati utmutatás is lehetséges, alig ismerem. (Zajos éljenzés és taps.) Mindenesetre szivesen fontolom meg ezt nemcsak azért, mert a kegyelmes ur helyesen jellemezte, igen nagy súlyt fektetek különösen a magyar városok fejlődésére, hanem azért is, mert csakugyan ab-

ból az időből, amikor szerencsés voltam Arad városát képviselni, nagyon kedves emlékek fűznek hozzá. (Lelkes éljenzés.) Az egyik kérdést tehát rögtön el fogom intézni, amint a szabályzat beérkezik hozzám; a másik dolgot illetőleg mindent el fogok követni, hogy a közoktatásügyi miniszter urat rávegyem a politechnikum mentől előbb való felépítésére. (Hosszantartó helyeslés és taps.)

Székely Ferencnél.

A küldöttség ezután Székely Ferenc igazságügyminiszter elé járult, akit a küldöttség nevében Tisza István arra kért, hogy a felállítandó tőzsde mellett bíróság létesítése érdekében ne vonja meg támogatását.

Székely Ferenc igazságügyminiszter a következőképen válaszolt:

— Kegyelmes uram, tisztelt uraim! Nagy örömmre szolgál, hogy azt a fáradságot vették maguknak az urak, hogy megtiszteltek megjelenésükkel és így személyes érintkezésbe léptek az irányadó egyéniségekkel a tekintetben, hogy megbeszélhessük a legközelebbi előkészületeket, amelyek a tőzsdebiróság felállításához fűződnek. Ha nem lettem volna meggyőződve közgazdasági életünkben a tőzsde fontos szerepéről, a kegyelmes ur kijelentései meggyőztek volna arról, hogy Arad egyike azoknak az empériumoknak, amelyeknek joguk van, nemcsak igényük, a közgazdaság terén ezt a hiányt pótolni. A budapesti tőzsde talán kevés is ilyen nagy országnak. Inkább országos és világgiazi papirokkal dolgozik és némileg elhanyagolja a vidéket. Pedig ugy Temesvár, mint Arad is, meg néhány más város olyan gazdasági és ipari intenzivitással rendelkeznek, amelyek megkívánják, hogy különös ápolásban részesítsenek. A harmadik szempont a budapesti üzem decentralizálása és különösen az itteni tőzsdebiróság pereinek leszállítása, amely bíróság bár legkifogástalanabul működik, mégis hónapok, néha esztendő is eltelnék, amig egy-egy ügy tárgyalásra kitűzhető. Igaz, hogy akkor olyan bravurosan és zseniálisan intézik el a dolgokat, hogy polgári bíróság négy esztendő alatt se intézné ugy el. Ha meg a decentralizáció megörténnék, ezzel a pestiek ép ugy nyernének, mint a vidékiek (Lelkes éljenzés.) Hanem egy kis nehézség van. A jelenleg fennálló törvény kimondja, hogy tőzsdebiróság csak azoknál a tőzsdéknél állítható, amelyek 1868. előtt fennállottak; 1868. előtt pedig csak Budapesten és Temesvárott állott fenn tőzsde. Ezen a két helyen lehet csak tőzsdebiróság. Én azonban a perrendtartás életbeléptetése alkalmával életbeléptetési törvénnyel kívánom szabályozni a dolgot és kimondatni kívánom, hogy a miniszter, vagy a kormány hatalmaztassék fel, hogy minden tőzsdét, amelyet erre alkalmasnak tart, bírósággal láthassa el. Ebben a tekintetben igazán örvendetes kijelentést tehetek, amennyiben meg vagyok győződve, hogy Arad okvetlen fog kapni tőzsdebiróságot, mivel tudom, hogy Arad kereskedelmi és ipari világa annyira kifejlődött, hogy ott meg lesznek azok a kellékek, amelyek a jó tőzsdebirósághoz szükségesek. Egyelőre tehát rajta leszek, hogy minél előbb megvalósíthassák a tőzsdebiróság iránti óhajtasukat. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

A miniszter egyenkint bemutattatta magának a küldöttség tagjait és informáltatta magát a város közgazdasági állapotairól.

A műegyetemért

Aradváros küldöttsége ezután a kultuszminisztériumba ment. Zichy János kultuszminiszter helyett azonban, aki jelenleg gyengélkedik, Balogh Jenő államtitkár fogadta a kü-

döttséget s átvette a müegyetemet kérő memorandumot.

Tisza István gróf a küldöttség nevében előadta a városnak a második müegyetem Aradon való felállítására vonatkozó kérelmét. Kifejtette, milyen nagy fontossággal bír a magyar ifjuság szempontjából, hogy a kevésbé produktív pályákról a produktívabb pályákra lépjenek. Erre a célra szolgálna a második müegyetem, amelynek felállítására talán az egész országban Aradváros volna a legalkalmasabb. Földrajzi fekvése, vasuti összeköttetései, kilátásban levő víziutainál fogva valamint gazdasági és kulturális fejlődésének rohamos üteme révén a második müegyetem felállításánál Aradváros első helyen kerülhet számba.

Balogh Jenő államtitkár a következő választ adta:

— A közoktatásügyi miniszter ur ó excellenciája élénken sajnálja, hogy napok óta tartó betegeskedése miatt az urakat személyesen nem fogadhatja. Tisztelt uraim! Mint volt egyetemi tanár, magam is meg vagyok győződve arról, hogy a magyar ifjuság nagyrésze tulságos egyoldalúsággal tódul az egyetemen bizonyos karokra, egyes pályákra, amelyeknél a tulsufoltóság máris nagyon észlelhető, úgy, hogy szellemi proletáriátus kifejlődésétől komolyan kell tartani. Teljesen egyetértek nagyméltóságú szónokunk amaz álláspontjával, hogy helyes volna az ország érdekében is, ha sikerülne a fiatal-ság egy részét más, gazdaságilag jelentősebb pályára átirni. A magam részéről mindaddig, amíg ezen helyen leszek, állandóan képviselni fogom azt az álláspontot, hogy a második müegyetem minél hamarab felállíttassék. Sajnálom, hogy az államháztartás mostani helyzete miatt nem határozható meg az az időpont, amelyben a közoktatásügyi kormány a második müegyetem felállításának részleteivel tüzetesen foglalkozhatik. Biztosíthatom azonban önöket, tisztelt uraim, hogy azokat a komoly és nagyon súlyos érveket, amelyeket ónagyméltósága Arad városa mellett felhozott, amikor majd elérkezik az idő, hogy a felállítás részleteire gondolhatunk, a legbehatóbb tárgyalás alá fogják venni. Ennek ígéretével nagyon köszönöm ónagyméltóságának, hogy az urakkal idefáradni szives volt; igen örülök, hogy az urakat megismerhettem.

Az államtitkárt a küldöttség tagjai megéljenzették.

A küldöttségben részvett tagok névsora a következő: Adler Andor, Bauer Károly, Dörner János, Domán József, Endre Géza, Éles Ármán, Éles Béla dr., Eliás Simon (Pécska), Funkelstein József, Fekete Sándor (Békéscsaba), Goldschmidt Sándor, Habereger György, Hegyi Albert, Ipolyi Keller Iván, Kintzig János, Kovács Vince, Kotsis Lajos, Krenner Zoltán dr., Lóbl Gyula, Mittler Izidor dr., Nemess Zsiga dr., Nesnera Aladár, Ottenberg Tivadar, Rosenthal Adolf, Rozsnyay József dr., Schütz Henrik dr., Stauber József, Steiner Ferenc, Steiner József, Szabó Zoltán, Tagányi Sándor dr., Tedeschi Viktor, Varjassy Lajos, ifj. Varjassy Lajos, Vörös Henrik, Weisz Márkus, Weisz Dávid, Zerkovitz Rudolf, Zima Tibor.

A küldöttséghez csatlakozott Simon Jakab a budapesti börze alelnöke és Fuchs főtitkár.

MULATSÁGOK.

A katolikus bál.

*

Minden zaj és lármá nélkül, a legnagyobb osendben készítették elő az idei farsang egyik legsikerültebb mulatságát, a katolikus bálát. Arad előkelő társadalmának színe-java jelent meg ma este a „Fehér Kereszt” nagytermében, amelyet a rendezőség kiváló izlése délszaki növényekkel és gyönyörű keleti szőnyegekkel díszített fel.

Kilenc órakor kezdett gyülekezni a társaság és tíz órára ragyogó szemű leányokkal, kacagó tekintetű bájos asszonyokkal telt meg a terem.

A toaettekől külön kell szólnunk. Páris, Bécs, Budapest és Arad szabóműhelyei vetélykedtek ma a bálteremben a dekoltált ragyogó toaetteknek izléses kiállításában, szin pompájában. A terem az elképzelhető legszebb szinvegyületet, kaleidoszkopszerű tarka képet mutatott. Selymek, csipkék, batisztok, tüll, mousslin és egyéb toaettek suhogásába belevegyültek a drága díszítések, az arany és ezüsttel át-tört fodrok, szalagok. Az asszonyok és leányok szemei tüzeltek csak szebben a sok csillogó ékszernél, pedig a briliáns kollierek, fejdíszek, függők, ugyancsak pazarul cikáztak a csillárok alatt. A fodrásznők is remekeltek a fésüléseknél. Az idei szép hajviselet, a turban frizura, gyönyörűen érvényesült a szalag fejdíszekkel.

Táncosokban nem volt hiány. A fekete frakkok tömege mellett kitűnően érvényesültek a szin pompás huszár, tüzér és ulánus atillák és gyönyörű látványt nyújtott a tarka gomolygó tömeg.

Pont tizkor zendített rá Gyurkovits András bandája az első csárdásra és reggel négy órakor még mindig húzta. A megjelentek tökéletes meglepéssel konstataáltak, hogy az idei katolikus bál méltóan sorakozik az előző évi mulatságok mellé. A táncrend a következő volt:

Szünóra előtt.	Szünóra után.
1. Csárdás.	1. Csárdás.
2. Boston.	2. Boston.
3. I. négyes.	3. II. négyes.
4. Csárdás.	4. Boston.

A notabilitások közül a következőket jegyeztük fel:

Pallavicini Alfréd őrnagy a bál egyik védnöke, Bélafalvi Fekete Miklós vezérőrnagy, lovag Worafka Tivadar ezredes, Barbini Sándor ezredes, Csernovits Diodor dr. miniszteri tanácsos, Lakatos Ottó min. rendfőnök, Fábry Sándor dr. az Acsev. vezérigazgatója, Mülek Lajos kir. közjegyző, Hámany László dr. orsz. képviselő, Bánhidy Antal báró, Sármezey Endre Acsev. főfelügyelő, Szakolczay Lajos kir. ügyész, Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő, Lócs Rezső gazdasági tanácsnok, Róka József kir. pénzügyigazgató, Friebeisz Miklós földbirtokos, Urbán Péter, Vásárhelyi József, Burrián János gimnáziumi igazgató, Gutta József a felsőleányiskola igazgatója, Nachtnébel Ödön főmérnök stb.

A bálon megjelent hölgyek névsorát a rendezőség a következőkben állította össze:

Urhölgyek: Sármezey Endréné, Kómives Józsefné, Grünwald Ödönné, Vasóczy Ferencné (Paulis), Sarlot Domokosné, Hauser Károlyné, Cselkó Árpádné (Mácsa), Mülek Lajosné, Vertán Oszkárné, Reicher Károlyné, Ábray Lajosné, özv. Szkreika Lajosné, Nachtnébel Ödönné, Csernovits Diodorné, Friebeisz Miklósné, Brunhuber Ferencné, Friedwalszky Dezsőné, Lócs Rezsőné, Steiner Ferencné, dr. Horváth Antalné, Lukáchy Miklósné, dr. Sauer Károlyné (Szilberek), Gulácsy Lajosné, Urbán

Péterné, Vásárhelyi Józsefné, Vásárhelyi Lászlóné, Varjassy Árpádné, dr. Simó Károlyné, dr. Nagy Orbánné, Korossy Jánosné (Lakocsa), Szakolczay Lajosné, Róth Lászlóné (Budapest), Láng Jánosné.

Urleányok: Kómives Margit és Rózi, Grünwald Mariska, Vasóczy Annus (Paulis), Sarlot Erzi, Jánosi Böske, Darvas nővérek, Meisztrovits nővérek, Cselkó nővérek, Vertán Sárika, Sármezey Irma és Mici, Reicher Ilonka, Ábray Gizi, Szkreika Fanny, Bóra Margit és Mimi, Nachtnébel Böske, Baghy Sári (Szeged), Barta Ilonka (Szeged), Csernovits Mimi, Brunhuber Ilonka, Friedwalsky Olga, Sauer Margit (Szilberek), Fodor Lilly, Baros Boriska, Damaszkín Ilona, Vásárhelyi Lilly, Monti nővérek, Hoffbauer Elma, Róth Ilonka (Budapest), Eleméry Mariska, Kövér Maca és Klári.

(=) Szegénytanulók bálja. A farsang egyik legfényesebb báljának készül az Aradi Szegénytanulókat Segélyező Egyesület február negyedik hangversenyyel egybekötött táncestélye. Az egyesület elnöknőjének, Hauser ezredesnének sikerült egybehozni a kórust, mely a hangverseny fénypontja lesz. Aradváros előkelő leánytársadalmának csaknem valamennyi tagja résztvesz a karban, mely válogatott ének-számokat fog előadni. A kar minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 5 órakor próbát tart Simon Karolin polgári leányiskolai igazgató tantermében, hogy teljes előkészítéssel lépjen az estély közönsége elé. A bála már megválthatók a jegyek.

(=) Az aradi tanítók bálja az idén is a szokásos napon, február elsején lesz a Fehér Kereszt szálloda termében. Rajta lesz a rendezőség az idén is, hogy a tanítóbált jellemző kedélyességgel, a családi jellegű mulatságot, mint évtizedes hagyományt megteremtse. Gondoskodott már egy szép összeállításáról és szokás szerint egy egyszerű tombola rendezéséről. A bál tiszta jövedelmét a tanítói segélyalap javára fordítják, már e jótékony-ság is kötelezi a rendezőseget, hogy a bál sikerét minél jobban biztosítsa. A meghívók már széjjel küldtek, a ki tévedésből nem kapott, de arra jogot formál, sziveskedjék a rendezőségi irodához fordulni, mely a Kazinczy-utca finiskola földszinti olvasótermében van elhelyezve s naponta d. u. 4—5 óráig nyitva áll.

(=) Az Aradi Máv. Dalegylet hangversenye. Nagyszabású, művészi színvonalon álló hangversenyt rendez február hó 12-én, délután öt órakor a Központi-szálló nagytermében az Aradi Máv. Dalegylet. A hangverseny műsorán a dalegyleten kívül több kiváló művész is szerepel. A részletes műsort a napokban teszük közzé.

(=) Az állami tanítóképző hangversenyyel egybekötött táncmulatsága e hó 21-én kezdődik. Az érdekes műsorból idézzük a következő számokat: Révfy: Tréfás nóták. Énekli az ifjusági énekkar. Sinding: Op. 64. Zongora-hármas. Előadják: Zoltai Mátyásné urnő, Zoltai M. és Zajonskovsky János. Keresem az Istent. Irta Ábrányi. Szavalja: László Géza IV. éves, Beethoven. Vonósnégyes: F. dur Op. 18. Kozma: A hölgyparlament: Szavalja Árvay Béla IV. éves. E. dur. Op. 13. Előadja Zoltay Mátyás tanár, zongorán kíséri Zoltay Mátyásné urnő. Balakireff u. a. Gyermekvilág, Lányi E. Egy kis tánc. Előadja az ifjuság vonós zenekara.

(=) Az aradi nyomdászok által január 1-én rendezett mulatságon a következők voltak szívesek felülfizetni, amelyekért ezuton is köszönetet mond a rendezőség. Réthy Viktor 20 kor., Neuman Testvérek 20 kor., Braun Gusztáv 20 kor., Pap J. János püspök 10 kor., Kalmár Nándor 10 kor., Arad esanádi Takp. r.-t. 10 kor., Aradi Polg. Takp. r.-t. 10 kor., Aradi Első Takarékpénzt. 10 kor., Victoria Takarékpénzt. 10 kor., Neulinger Béla 5 kor., Engländer Dezső 5 kor., Tenner László 5 kor., Zerkovitz Rudolf 5 kor., Keppich Jakab dr. 5 kor., Keresked. alkalm. és magántisztv. egyesülete 5 kor., Etterer Károly 5 kor., Hámany László 5 kor., Korányi Jenő 5 kor., Schubauer János 5 kor., Boros János 5 kor., Báró Nopcsa Elekné 5 kor., Báró Nopcsa Elekné, jegymegv. 5 kor., Neulin-

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

ger Piroška 4 kor., Tóth István 4 kor., Zlinszky I. és Társa könyvnyrt 4 kor., Kalmár Béla 8 kor. 40 fill., Fábrián László 8 kor., Salacz Gyula 8 kor., Fábry Sándor dr. 8 kor., Lakatos Ottó dr. 3 kor., Zippel János 3 kor., Özv. Kelecsenyiné 2 kor., Messer Sándor 2 kor., Beles János 2 kor., Sugár József 2 kor., Gruber Imre 2 kor., Back Sándor 1 kor. 80 fill., Kállai Miksa 1 kor. 40 fill., N. N. 1 kor. 40 fill., Leipnicker N. 1 kor. 40 fill., Berki Gyula 1 kor., Váradi A. fréd 1 kor., Mayer Ferencz 1 kor., Szkorczár György 80 fill., Mecz András 80 fill., László József 50 fill., Popovits Miklós 40 fill., N. N. 40 fill., N. N. 40 fill., N. N. 40 fill., Stöcklein Jakab 40 fill., N. N. 40 fill., N. N. 40 fill., Lányi Izsó 40 fill., Szántó Péter 40 fill., Dandi Mihály 40 fill.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyekkel, Füredi Vilma és Scheiber Ferike feleléptével: Rip van Winkle, operett. Este mérsékelt helyekkel Cigányszerelem, operett. C) bérlet.
Hétfő: Vasváros, színmű. C) bérlet.
Kedd: Balkáni hercegnő, operett. A) bérlet.
Szerda: Cigányszerelem, operett. B) bérlet.
Csütörtök: Bohémek, opera. C) bérlet.
Péntek: Sárga liliom, színmű. Bemutató-előadás. A) bérlet.
Szombat: Sárga liliom, színmű. B) bérlet.
Vasárnap: Sárga liliom, színmű. C) bérlet.

A kultura műhelyéből

*
„Ész: ez a kultura. A világnak ész szerint való formálása: kultura” . . . mondja Alexander Bernát, akit ország-világ éppen a kultura egyik nagy előmunkásának ösmert.

Észes ember, nál' istennek van Magyarország bõven, még némely szomszédunknak is jutnatna belõle. De mi az oka annak, hogy mégsem beszélünk éppen ilyen meglegedett nyugalommal magyar kulturáról?

Talán azért, mert ezek a mi észes embereink széjjelvetve, elszigetelve, szorosabb kapcsolat nélkül élnek és munkálkodnak. Mintha egy árny hideg hullámok vennék õket ide-oda. Annak a fényes berendezésnek, amely a kultura palotájának belseje, egyes becses butordarabjai, faragott ékecségei, himes szőnyeg-i szétloccsanva messze egymástól úszkálnak a mindent elöntõ áradatban. Mind-egyik becses magában véve, bár az ár ki is kezdheti szépségüket: igazán nagystilúvé, egy-séggé csak akkor lehetnek, ha megint össze-állítjuk azokat eredeti rendjükbe. Akadt erre nálunk vállalkozó kez. Erõs is, arravá is A szenteszért darabok most egytívé illeszkednek egy nem közönségesen organizált műhelyben.

Ezt a kultur-műhelyt Tisza István gróf és Herczeg Ferenc alapították. Erdemes beletekinteniük. Mind a ketten abból a termékeny gondolatból indultak ki, hogy a fényvédõ magyar kultura újjárendezésére munkasorba állítják az egész magyar értelmiséget. Olyan feladat, mint amilyent a tenger old meg, amikor homokszemet hord homokszemre. Egyszer mégis csak szárazföld lesz belõle, egyszer mégis csak virág nyílik majd rajta s gyümölcsöt fog hozni.

Tisza is, Herczeg is ebbõl a szempontból szólaltatják meg, dolgoztatják, lelkésztik irodalomunk, tudományunk, publicisztikánk legjobbait. Organumunknak, a Magyar Figyelõnek szerkesztõségében egész halom kész munka vár arra, hogy kéthetenként a közönség elé kerüljön. Értékvágó s érzésbevágó kérdések magasabbrendû megvilágítását kapja ott a magyar értelmiség. Most olvastuk el ennek a folyóiratnak második számát s igazán örömlünk telt ebben a szép munkában.

Akik a Magyar Figyelõ elõ számában Tiszának a drágaságról írott cikkjét igazságtalanul agrárius izünek mondották, ebben a második számban észre fognak kapni, mert Tisza most ugyanennek a kérdésnek a másik oldalát is megvilágítja. Hisz nem arról van szó a Magyar Figyelõben, hogy valamely párt vagy osztály érdeke jusson egyoldalú kielégítésre. A Magyar Figyelõ éppen az ilyen egyoldalúság, az ilyen kasztokra való osztás ellen küzd, hisz

minden sorában a magyarság egyetemet szolgálja. S merit a legjobb, a legközelebbi forrásból. Mert pld. ki tudna világosabb választ adni arra a kérdésre, hogy mire való s minõ jellegû legyen a mi hadi-engerészetünk, mint ennek a tengerészetnek a főparancsnoka, Montecuccoli gróf? A lap tehát magát a mi leendő dreadnought-jainknak fővezérét szólaltatja meg s ezzel lehetővé teszi, hogy e drága problémát is világosan megértsük.

Ujra aktuálisává válik a politikai pártok harcain közepette ez a régi szó: magyar szabadelvűség. Kevés szóval élnek vissza annyira, mint ezzel. Még kevesebb ember tudja, mit is fed az. Réz Mihály szép tanulmányban elemzi ezt a fogalmat s követi alakulását a legnagyobb magyartól. Széchenytől máig. Ez sem pártcikk, csak a magyar gondolkodás és érzület egy nagyszabású megnyilvánulásának objektív bemutatása. Vagy ki szó na nálunk illetékesebben a kultura művészi vonatkozásairól, mint Alexander Bernát, vagy a színháznak a magyar művelődéssel való sajátos és nagyon érdekes kapcsolatairól, mint Ambrus Zoltán? A lap mind a kettőnek friss és mesterin megírt mondanivalóit közvetíti ebben a második füzetben közönségünkkel. Jogi irodalmunk egyik legkitünõbb képviselõje, Edvi-Ilés Károly a jogi oktatás reformját m lyreható cikkben tárgyalja. Nálunk, a jogászok világában igazán nem közömbös egy kérdés. Szamadó János a régi magyar kertművészet s az õsl parkok elvirult pompájáról ad képet, végül a szépirodalom is díszes helyet kapott e füzetben: Herczeg Ferenc „Napváros“-a az irodalom barátai számára nem köznap csemege.

Hat kis cikk sorakozik a füzet végén a „Feljegyzések“ gyűjtõcím alá. Éles, csipõs a hangjuk. Ferdeségek, kinõvések, nyegleségek ostromozásai, vagy pedig kulturai vonatkozású jegyzetek érdekes, tudományos és irodalmi jelenségekrõl. Az új folyóirat ezt a rovatot szemelte ki polemikus megjegyzései számára, amelyek mindig fején találják a szõveget s h. sebet is ejtenek olykor valakin, a kulturának érdekében teszik azt.

Igazi kulturaműhely, a magyar értelmiség találkozóhelye az új lap. S ez a magyar értelmiség fel is fogta hivatását s örömmel sietett a közös munkára.

* A cár, a ballerina és a miniszterelnök. Pétervárról táviratozzák: Tegnap reggel elkobozták a Rjecs-et, ezt a különben jámbor ujságot A konfiskációnak az volt az oka, hogy ez a lap célzásokat tett a tüzérségi anyagszer-tár revíziója alkalmával földerített sikkasztások kapcsán Stolypin miniszterelnökre és egy ballerínára, a ki állítólag nagyon magas helyen közbenjárt, hogy a hadügyi kormány a francia Schneider-gyárban rendeljen ágyukat. Ugy látszik, a Rjecs elevenre tapintott, mert a mi kiszivárgott a nyilvánosságba, hogy a kérelketlen Garin szenátor csakugyan házmotozást rendelt el egy ballerina fényesen berendezett kis palotájában. A táncosnõ nem más, mint Krezsinszka kisasszony. Azt rebesgetik róla, hogy maga a cár érdeklõdik iránta s nem egy pompás fogatot kapott tõle. Egyidejûleg a francia ágyugyár pétervári képviselõjének lakásán is volt házkutatás s megtalálták az összefüggést Krezsinszka kisasszony és az ágyu-rendelések között. A Rjecs-et elkobozták ugyan s nagyon elverik rajta a port, de a kósza híreket ezzel nem némitották el.

* Rip van Winkle gyermekvendégszereplése. A vasárnap délutáni közönségnek érdekes eseményben lesz része. A Rip van Winkle operett egyik gyermekszerepében Scheiber Ferike, Scheiber Lajos vasuti vendéglõs fia fog vendékként fellépni. A kis fiu Adrien szerepét adja és nemcsak játszani, de énekelni is fog. Az elsõ felvonásban Benkõ Gizivel és Ladiszlayval az operett egyik legszebb zeneszámát adják elõ. A kis fiun kívül még Füredi Vilma fog az operettben vendégszerepelni.

* Bohémek. Kimagasló zenei eseménye lesz az aradi színháznak ezen a héten. Puccini operáját, a Bohémeket eleveníti fel a színtársulat, még pedig a legnagyobb gonddal. Több új szereplõje lesz az operának. Ferrarin, W. assákon kívül fellépnek még Ladiszlay, Huszár és Herold.

* Sárga liliom. Biró Lajos szatirikus életképe, a Sárga liliom fog e héten színre kerülni az aradi színházban. Pénteken lesz a bemutatója ennek a modern társadalmi darabnak, amely a fővárosban nagy sikert aratott. A színtársulat tagjai nagyban készülnek már a darabra, amelyhez külön új díszletek készülnek.

* Az operaház ügye a parlamentben. Budapestról jelentik: A képviselõház interpellációskönyvébe ma délelõtt Fráter Loránd interpellációt jegyzett be az operai válság ügyében. Következőket mondta Fráter Loránd az interpellációjáról:

— Engem nem kért fel senki erre az interpellációra. Nem is instruált senki. Évek óta figyelem az operai viszonyokat és a magam tapasztalatai alapján sürgetem a kultuszminisztert, hogy gyökeres reformokat létesítsen az Operánál. Ne legyen az Opera nemzetközi luxusintézet, hanem a magyar zenei kultura hajléka. Szállítsák le a helyábrakat, hogy nagyobb látogatottsága legyen. Adjanak művészi és nemzeti programot. Sürgetni fogom a minisztert, hogy az igazgató-válságot oldja meg és ha megtartja Mészáros, tegye lehetővé, hogy tekintélye legyen. De leginkább az ellen akarok tiltakozni, hogy a németnyelvû ének-
lést megengedjék.

Fráter Loránd az ülés folyamán elhatározta, hogy interpellációját csak szerdán mondja el.

* Culp Julia hangversenyét Arad müértõ közönsége nagy érdeklõdéssel várja ama nagy sikerek nyomán, amelyeket a művész nõ mostani körútja alkalmával mindenütt elért, ahol csak hangversenyezett. Az aradi hangverseny január 17-ikén lesz. Jegyeket Weisz Leó hangverseny irodája árusít. 6951

* Vidovszky Béla tárlata. Egy igen tehetséges, értékes fiatal festõmûvész tárlata nyílt meg ma Weisz Leó művészeti szalonjában. Vagy negyven kisebb nagyobb vászna van kiállítva minden fajtából a csendélettõl a portrékig. Csupa friss színompás kép, egy érzékeny lelkû és izmos tehetségû fiatalembernek lelki élményei. Mert Vidovszky nemcsak azért fest, hogy fessen, hanem minden egyes képében egy-egy lelki szenzációját, művészi élményét örökíti meg ujszerű technikával és derûs színezéssel. Egyénisége a világossághoz, a derûhöz és jókedvhez vonzza és ez nyilatkozik meg legtöbb napsütéses fényben pompázó képén. Külön megemlítést érdemel két hatalmas portréja, amelyek ujszerűségük mellett soha tulzásba nem tévednek. A portrékon különösen látszik Vidovszky kiváló rajztudása, amely többi szélesen flottan megfestett képérõl se hiányzik. Bátran állíthatjuk, hogy Vidovszky kiállítása egyike az idei aradi tárlatok egyik legértékesebbjének. 6951.

* Párvidal. Az Uránia színház magas nívóju műsorának egyik kedves mozgófényképe a Párvidal címû kép. Eredeti ötlete teszi különösen vonzóvá a nagyhatású képet. Egy híres vívómester szép leánya bajnoki tökéletességgel kezeli a florettet. Az utcán egy fiatalember kissé toladó módon viselkedik a szép leánnyal, mire ez tetteleg inzultálja a gavallért, sõt két barátja által provokáltatja is. A mérkõzés megtörténik és a fiatalemberen súlyos sebet ejt az amazon tõre. A betegen fekvõ fiatalember leggondosabb ápolónõje maga a hölgy,

aki diadalmasan védelmezte meg magát a tolokodás ellen. A vége a régi mese. A gyűlöletből a leghesebb szerelem lesz és a párba-jozó ellenfelékből szerető házások lesznek, akik buzgón tanítják gyermeikeiket a kardforgatás művészetére. A pompás kép a közönség óriási tetszésével találkozik és méltóan illeszkedik az Uránia színház nagyszerű műsorának fényes keretébe.

175

* Képvásárlások a tárlaton. Az aradi Képző-és Iparművészeti Társulat képzőművészeti megvásárolt képekről és azok vevőiről a rendezőség a következő kimutatást közli:

Rákosi Gyuláné „Erdei Ösvény” című képét Schreiber Mihály, Lámné Hilbert Irén „Interieur” című vásznát Ring Géza, Kézdi-Kovács László „Almodozás” című festményét Köpf János dr., Rubovics Márk „Szántás” című képét Köpf János dr., Koszkol Jenő Tunisi-utca” című akvarelljét N. N., Rubovics Márk „Tél” című képét Nemes Gézáné, Kézdi-Kovács László „Őszi dal” című képét Kiss Vilmos (Kevormes), Cserritzen Vilmos „Őskságok” című miniatürjét Varjassy Árpád, Bruck Miksa „Zborói vásárrészlet”-ét Montag Manó, Kubinyi Lajos „Iszik a barna” című képét Wittich Sándor, Havas Béla „Anyai szeretet” Wittich Sándor, Tamásy Miklós „Késő délután”-ját Wittich Sándor, Markó „Holdas táj” című képét Kohányi Róbert br., Splényi Ernesta „Virágos udvar” című festményét Kohányi Róbert, Knopp Imre „Anyja gyermekével” című képét Dóry Jenő, Kézdi-Kovács László „Esthangulat” című festményét Földes Soma, Latinka Elza „Parasztkonyhá”-ját Domán Sándor, Zemplényi Tivadar „Falu vége” című vásznát Sugár Jenő dr., Tamás Miklós „Valomás izgalma” című képét Andrányi Károly báró, Markó Ernő „Őszi este”-jét és „Vadvirágos táj”-át Timáry Aranka vette meg. Ez oly eredmény, mely a rendezőség várakozását nemcsak kielégíti, de megelégedéssel tölti el. Igazolja ugyanis, hogy helyes az az elv, melyet a kiállítás rendezésében maga elé tűzött és amelyet érvényesített. A vidéki városokban rendezendő tárlatoknak ugyanis az volt a hibájuk, hogy csupa neves művészek drága vásznait vitték a közönség elé, mely egyszer megnézte a kiállítást, de nem — vásárolt. A művész az elismerésből, az erkölcsi diadalból meg nem él és a képnek nem akkor van izlésfejlesztő hatása, ha futólagosan megnézik. Az aradi kiállításon a nívó szigorú betartása mellett a vevőkönzéség vásárlóképesége is számításba került és ezért a kiállítás eredménnyel is járt.

* Vasárnapi előadások az Apollóban. Az Apolló-színház igazgatósága nagy súlyt helyez arra, hogy a vasárnapi előadások műsora nagy körtekintéssel s élvezetes változatossággal legyen összeállítva. Ezt az elvet a holnapi műsor összeállításánál is szem előtt tartotta a színház igazgatósága, mely csodálatraméltóan pompás természetutáni felvételeket, élethű drámákat s kacagtató bohózatokat tűzött ki előadásra. Németország haditengerészetének bemutatása tűnik ki a természetutáni felvételek közül. Ezt a horribilis anyagi áldozatok árán készített képet csupán három napra tudta megszerezni az Apolló-színház s holnap lesz az utolsó nap, melyen még megtekinthető ez a rendkívül érdekes felvétel. Ugy pénteken, mint ezombaton a helyőrség tisztikarának csaknem valamennyi tagja felkereste az Apolló-színházat, hogy a németek gyorsan fejlődő haditengerészetének vízi csodáival, a most épített Dreadnoughtokat megtekinthessék. De nemesak a katonatisztek között, hanem polgári körökben is nagy érdeklődést keltett a kép. A drámák közül az Atya és bíró című képet említhetjük meg, amely megrá ó realizmussal festi le azt a borzalmas helyzetet, amikor egy emberben szembe kerül a büntetőbíró és a gyermekét szerető. A nyári lakodalom című humoros kép alakjai eredetien használják ki a helyzet komikumát s könyekig nevettetik a nézőt. Az említett képeken kívül a műsor többi számai is rendkívül érdekes képekből áll.

177

* A londoni anarchista borzalom. Az egész világ közönségét izgalomba tartotta az a borzalmas történet, amely Londonban játszódott le a rendőrség és az anarchisták között. Mint a hírlapokból ismeretes, a rendőrség rátalált az anarchisták buvóhelyére s ostrom alá vette az anarchisták szállítását. Mindkét részről heves lövöldözés fejlődött ki, úgy hogy nagyobb rend-

őrsapatokkal kellett megerősíteni az ostromló rendőrséget. Rövid idő alatt ezer rendőr és kétszáz gárdista adott sortűzet az anarchistákra s a tüzoltóság meleg vízzel fecskendezte a házat. A harcban egy rendőrfelügyelő halálosan s több rendőr és gárdista súlyosan megsebesült. Ezt a minden részletében felette izgalmas szenzációt a helyszínen megörökítették mozgófényképfelvételekben s az idegizgató képet horribilis anyagi áldozatok árán megszerezte az Apolló színház s valószínűleg kedden bemutatja.

Megjutalmazott aradi detektívek.

A pénzügyminiszter elismerése az aradi rendőrségnek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

1911. január 14.

Lukács László pénzügyminiszter ma arról értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy az aradi detektívtestület két derék és ambiciózus tagját, Rasztig István és Rédl József detektíveket elismerése mellett még száz-száz korona pénzjutalomban részesíti. Rédl és Rasztig detektívek a múlt év telén egy nagyszabású pénzhamisítási bűnyűben — az emlékezetes battonyai ügyben — fejtettek ki határtalan szorgalmat és tanúsítottak elismerésre méltó rátermettséget.

Szokolczay Lajos, az aradi ügyészség vezetője méltányolva az említett detektívek emberfeletti munkáját, ártirt Varjassy Lajos polgármesternek és figyelmébe ajánlotta azt a körülményt, hogy Rédl és Rasztig működése következtében az államkincstár megmenekült igen valószínű károsodástól, mert a bíróság kezére juttatott pénzhamisítók igen ügyes utáztatokkal árasztották el négy vármegye szegény népét. A polgármester megleghangú felterjesztésben mondotta el a pénzügyminiszternek, mit tesz az aradi rendőrség bűnyűi osztálya a bűncselekmények megelőzése és feldejtése terén és a miniszter méltányolva Rasztig és Rédl tevékenységét, megdicsérte őket, továbbá utasította az aradi királyi adóhivatalt, hogy részükre száz-száz korona jutalmat utalványozzon.

Greén Nándor tb. főkapitány szíves volt a pénzhamisító banda leleplezésének érdekes történetét a következőkben elmondani:

Péri Sztójánné szabadhelyi szegény parasztasszony 1909 december hó 14 én két hizott sertést hozott be az aradi piacra. Csakhamar akadt is vevőjük egy magát ujaradi he tesmesternek kiadó ember személyében. Az illető megadta a kért árt és azt csengő öt koronásokban és egy forintokban ki is fizette s a tárlatot átvevén, annak a saját nevére leendő átirását magára vállalta és a két hizót elhajtotta.

Péri Sztójánné a két hizóért kapott pénzzel másnap elment a silingyiai (Aradmegye) vásár: azon szándékkal, hogy majd tehenet vásárol. Talált is kedvre valót, meg is alkudott, ki is fizette az árat. Amidőn azonban a pénzt a tehen gazdájának lefizette és az a kapott pénzből a marhalevel átiratási díját kifizette, azt mondta a j-gyűző, hogy az a pénz nem jó, az hamis és a csendőrökért küldött.

A csendőrök is hamisnak találták az egy forintost, de hamisnak találták az egész összeget, amit a t hén árában neki kifizettek s annak rendje-módja szerint lefoglalták és Péri Sztójánnét, akinél a csendőrök szintén találtak meg néhány darab hamis öt koronást, letartóztatták és az aradi kir. ügyészséghez kísérték.

Az aradi kir. ügyészség Péri Sztójánnét az egész csomó hamis pénzzel, amely összesen 248 koronát tett ki, átkísértette a nagyvárad kir. ügyészséghez, mint illetékes vádhatóságához.

A nagyvárad kir. vi sgáldbíró Péri Sztójánnét előzetes letartóztatásba helyezte és csak 1909. december hó 30-án bocsájtották szabadon.

Másnap, azaz december hó 31-én bejött az aradi rendőrségre ez a szegény paraszt asszony, akít az elene indított és folytatott eljárás ala-

posan megtört, hogy az igazát keresse és ártatlanságát bebizonyíthassa.

A panasz tételénél kétkedve hallgatták és előadottait kieszelt mesének tartották mert a látzat nagyon ell-ne szólt.

A panaszt mindazonáltal körülményesen, figyelemmel annak minden a nyomozásnál fontossággal bíró részleteire jegyzőkönyvbe foglalták és a Péri Sztójánné által adott személyleírásu állítólagos hentesnek kinyomozására Rasztig és Rédl detektíveket megbízta.

A személyleírás nem volt ugyan elsőrendű, de ehez már szokva vagyunk, ilyenhez ritkán jutunk, a káros felek ezt rendszerint a lehető legrosszabbul adják meg, de ennél az esetben különös véletlennek tulajdonítható, hogy ez az egyszerű tudatlan asszony nemcsak hogy egy személyleírást tudott adni, de azt is hangsúlyozta, hogy az illetőnek az egyik kezén a közép ujja töből hiányzik.

A detektívek hamarosan megállapították, hogy a Péri Sztójánné által adott személyleírásu egyén Aradon nem lakik, az aradi hentesek és meszárosok ily leírásu és főképen hiányos ujjú henteset nem ismernek, az illető tehát feltétlenül vidéki lesz.

Szigoruan figyelték ennélfogva a hetivásárokon, mert feltételezték, hogy az illető, ha a Péri Sztójánné által előadottak valók, miután az üzlet fényesen sikerült, okvetlen jönni fog új üzletet kötni.

Es Péri Sztójánné igazat mondott, a detektívek feltévése pe ig fényesen bevált, mert az illetőt 1910. január hó 14 én reggel 8 órakor a detektívek épen akkor fogták el, amidőn ismét hizott sertést vett és azt már le is foglalta, a foglalképen adott pénzt hamis forintokkal fizetvén ki.

Az illetőt, aki magát Simandán Manó battonyai (Csanádm.) lakosnak nevezte, a detektívek egy közeli ház kapubejárata alá vitték, megmotoszták, majd azután a rendőrségre kísérték. A megmotoszás alkalmával több darab hamis öt koronást és hamis egy forintost találtak nála.

Az ugynevezett fonál tehát megvolt, csak ügyesen kellett legombolyítani, nehogy a szálak összekuszálódjanak.

Le is gombolyítottuk anélkül, hogy a szálak összekuszálódtak volna, úgy hogy néhány nap alatt az egész társaság össze volt fogva. Simandán Manóval a detektívek Battonyára utaztak, ott elfogták az egyik társát, Sutya Aurélt, majd Battonyáról Szegedre mentek és ott a szegedi rendőrséggel együtt folytatták a nyomozást és elfogták a tulajdonképeni pénzgyárosokat Krisán Jánost, Verbai Lajost, Vészín Vazult, Sipos Pétert és Nagy Lajost.

A hamisított öt koronások és egy forintostok rendkívül ügyes hamisítványok voltak s belőlük meglehetősen nagy summát hoztak már forgalomba, temérdek kárt okozván ezzel sok szegény embernek.

VÁROS ES MEGYE.

Államsegélyt a községeknek. Aradmegye törvényhatóságához érdekes feliratot küldött át hasonló szellemű felirat alkotása végett Sopron vármegye törvényhatósága. A községek részére államsegélyt kér a belügyminisztertől a soproni felirat. Szép szavakkal és komoly logikával fejtik ki a soproniak, hogy a hatalmas nemzetekkel a kulturában lépést kell tartanunk, hogy az elmaradással a megsemmisülés ne fenyegetessen. Ennek a haladásnak az anyagi gyarapodás az első feltétele. De nem a felső tizezernél, hanem a polgárság zöménél, a községek lakosságánál kell a gyarapodást elősegíteni. Ez életbevágó és a nemzet fennállítását biztosító feladat teljesítésére — ugymond a felirat — községeink már-már képtelenné váltak és midőn ennek okait kutatjuk, azon eredményre jutottunk, hogy a községek anyagi ereje az állami közigazgatási teendők ellátásában merül ki, annyira, hogy hasznos befektetésekre, kulturájuk és anyagi előmenetelük fejlesztésére már nem találnak fedezetet annak dacára, hogy az önmegadóztatás terén már a

legvégső határig elmentek. Hivatkozik arra is a felirat, hogy a városok főleg azért kapták az államségélyt, hogy az állami közigazgatási teendők ellátásáért kárpótólva legyenek. Kéri tehát a soproniak, hogy a községek is részesüljenek hasonló állami támogatásban.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A kaszinóból kizárt gróf.

— A kassai törvényszék ítélete. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 14.

Október 17-én Abaujszántón egy érdekes pörben mondott fölmentő ítéletet a járásbíró-ság. A peres felek: *Pálffy László* gróf gönei földbirtokos és a *Gönci függetlenségi és 48-as kör* alapítói voltak. A gróf becsületsértés miatt fogta pörbe *Lengyel József* elnököt, *Szálkai Elek* alelnököt, a kör jegyzőjét és még többeket a kör tagjai közül. A becsületsértés tárgya az volt, hogy a kör a gróftól politikai köpönyegfordítása miatt kizárta tagjai sorából s e kizárást még külön jegyzőkönyvből is megörökítette. Minthogy a kör alapszabályának egyik szakasza azt mondja, hogy „polgári becsületüket veszített, a kör jó hírnevét veszélyeztető s az erkölcs, műveltség és az illem korlátait át-lépő tagokat a körből a választmány kizárja”, a gróf a kizárást súlyos becsületsértésnek vette és hosszú beadványban indokolta meg a panaszt.

„Amikor júniusban elkövetkezett a képviselőválasztás, Gönc kerülete nem állított Kossuth-párti jelöltet, hanem egy Justh-párti és egy pártonkívüli vették föl egymás ellen a harcot. Én, *Bárczay Ferencnek*, kihez személyes barátság is fűzött, igyekeztem törekvéseihez segítyt nyújtani. Ez önmagában is következetes és a politikai tisztességgel, a férfiúi becsülettel egyező eljárásomat nem jó szemmel kísérték már eleinte sem az említett kör Justh-párti tagjai. Ellenszenvük az elkeseredésig fokozódott akkor, amikor az országos képviselőválasztások alkalmával a Justh-párt jelöltjei csak igen csekély számban jutottak képviselői mandátumhoz. Erre egyesek, nyilván elragadtatva a hazafias fájdalomtól, megkezdtek erőszakos retorzió működésüket és kizártak a körből.

Ebben a panaszbán, jöllehet a közbád támogatva, a járásbíró-ság fölmentő ítéletet hozott. Így került most már az érdekes politikai pör a főlebbzési bíróság elé, amely ma tárgyalta Kassán az ügyet. A törvényszéki főtárgyalási terem zsufolásig megtelt publikummal, amely feszült érdeklődéssel várta az ítéletet.

A kassai törvényszék ma fél óráig tartó tárgyalás után helyben hagyta az elsőbíró-ság felmentő ítéletét.

§ **A kulisszák mögött.** Bécsből jelentik: *A Johann Strauss-Theater* tagjait az utóbbi időkben névtelenül rágalmozó levelekkel árasztotta el egy ismeretlen kéz. Legtöbbször férjes művésznők, vagy nős színészek kapták ezeket a névtelen leveleket. A színházban lázasan kutattak a levelek szerzője iránt és a nyomozás közben a színház híres tenoristája, *Treumann* azt a kijelentést kockáztatta meg, hogy a névtelen leveleket a színház egyik művésznője, *Gnidel* kisasszony írja. Mikor a művésznő meghallotta ezt a gyanúsítást, azzal mentegetődzött, hogy bepöröli *Treumann*-t. A tenorista erre dühösen visszavágott:

— Ne beszélj te „*krájlzer-kisasszony*”, a kinek nincs becsülete, ne menjen a törvényszék elé!

A színésznő most már csakugyan bepörölte *Treumann*-t. Tegnap volt a tárgyalás a járásbíró-ság előtt. *Treumann* tanuinak megidézésére elhalasztották a tárgyalást.

A népszámlálás szomorú eredménye.

— Arad rovására fejlődik a környék. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Arad lakosságának száma a most befejeződött népszámlálás adatai szerint ötvenkilenc-ezer és néhány száz. A mai napig a számláló biztosok beszolgáltatták *Figus Albert* főszámvévő helyettesnek, a népszámlálás végrehajtásával megbízott tisztviselőnek, számláló lapjaikat. A már áttekinthető számadatokból eddig mindössze 59 ezer lélekszám tűnt ki, ami még a pontosabb revízió eredményével együtt legfeljebb ha néhány százzal emelkedik. Ez a népszámlálás felületes áttekintése után talált eredmény, amelyet azonban a pontosabb revízió sajnos csak legfeljebb a katonai létszámmal fog átalakítani. Azt hisszük azonban, hogy inkább a remélt eredmény hátrányára, mint előnyére.

Szenzációsan szomorú végösszeg, melyet Aradváros legutolsó tíz esztendő fejlődésének ez a reális és csalhatatlan, tárgyilagos tükrö nyújt. Nagy meglepetés és egyuttal szomorúság keletkezett ennek a számnak a nyomában. Mindenki azt hitte, hogy körülbelül hatvan-negy-hatvanöt ezer lakosa van Aradnak, mert a bejelentő hivatal ezelőtt három esztendővel rendezett összeírása alkalmával már hatvanezren felül számlált.

Gondosan elzáratta *Sarót* Domokos főkapitány az idevágó adatokat és aggódva lesték, vajjon mekkora változást fog mutatni a pontos és a törvény szerint végrehajtott népszámlálás?

Ma már megközelítő és valószínűleg csak lényegtelenül változó feleletet adhatunk a kíváncsiaskodóknak. *Arad lakossága nem gyarapodik olyan mértékben, mint azt az utóbbi évek közteher szaporulata után várni lehetett.* A tíz év előtti népszámlálás 53 ezer lakost talált Aradon és a bejelentő hivatal összeírásának eredményét ehhez viszonyítva, önként vetődik fel az a kérdés, *hova tűnt el az a néptöbbség, melyet 1900-tól 1908-ig számszerűen és hivatalosan megállapítottak?*

Salacz Gyula kir. tanácsos, Aradváros nyugalmazott és nagynevű polgármestere egyszer azt mondotta a közgyűlésen, hogy a *kis halak nem ehetik meg a nagy halakat.* A kiváló polgármester, akiben rajongó szeretet él városa iránt, nem hitte el senkinek e világon, hogy az Arad körül keletkező telepek ártalmára lehetnének valaha is a városnak és ezért barátja és támogatója volt a város eksztenzív fejlődésének is.

Most azonban bebizonyult, sajnos megdöntetlen és vitát kizáró számok tanúsítják, hogy a *kis halak lassan de biztosan felfalják a nagyokat.*

Ujmikalaka, Mikalaka, Zsigmondháza és Ujarad: valamennyi levezető esaternája Arad ember és gazdasági anyagának. *Ujmikalakán* néhány esztendő alatt háromezer ember telepedett le, akik valamennyien Aradon keresik a pénzt de nem itt költik el. Az aradi gyárakban és ipartelepeken dolgozó munkások hetven százaléka *Ujaradon* lakik és költi azt a keresetet, melyet Arad város közönségének áldozatkészségéből létesült gyárak nyújtanak nekik. Arad város lakosságának azt a hajlamát, hogy a város területén túl telepedjenek meg, semmi sem bizonyítja jobban, minthogy a *Mosóczy* telepen

alig másfél esztendő alatt ezer ember keresett és talált lakásra és éppen a legutóbbi közgyűlésből megy fel egy pártoló felirat a pénzügyminiszterhez, mely valószínűleg újra egy nagyobb telepet segít megalakuláshoz a periferián.

Az ujaradi vashid elkészültével *Lócs Rezső* gazdasági tanácsos e lapok hasábjain figyelmeztette Aradváros közönségét arra, hogy a *hid elapasztja a várost, mert könnyebbé fogja tenni az átvándorlást Ujaradra* és hogy ennek ellensúlyozására sürgős teendők várnak a törvényhatóságra. Ime valónak bizonyult ez a szomorú jóslat, mely sajnos már most megdöbentő számokkal is támogatható.

A biztos igazság tudatával irtuk és mondtuk eddig, hogy Aradnak hatvanezer lakója van. Ugy éreztük, hogy a város az utolsó tíz esztendőben hialmasat fejlődött, mert meghozott minden áldozatot arra, hogy ez így legyen. Arról azonban meglepedkeztünk, hogy délen és nyugaton egy-egy óriási szivattyú van elhelyezve, mely nemcsak a feleslegek, hanem a természetes növekedésre is szükséges vért vonja el a testből.

A népszámlálás szomorú eredménye talán most már intenzíven rákényszeríti a város vezetőségét, hogy *Mikalaka és Ujarad idecsatolása érdekében minden lehetőt elköves-senek.*

Arad nem táplálhatja egy idegen vármegye területén levő község amugy is gazdag polgárságát, mely szerencsésen versenyez a drága megélhetés terhei alatt roskadozó Araddal. Az ujaradi takarékpénztárak hatalmas gyarapodása és a most befejeződött népszámlálás hangos intelem, hogy a város politikájában új irányokra és új utakra van szükség.

A város népességének szaporodását, tíz éves végösszegekben egymás mellé állítva és az emelkedés százalékos számát kitéjtve megdöbentő képét nyerjük annak a jelenségnek, melyre példát alig találunk. *Mig más városok felszivják a közellévő falvak lakóit, addig Aradról menekülnek az emberek, vagy legalább is elkerülnek.*

Arad lakossága 1880-ban 35556 lélek, 1890-ben 42052 lélek, 1900-ban 53853 lélek volt. A fejlődés százalékos száma 1880-ról 90-re: 18. Ennél sokkal kedvezőbb a következő deca-nium, mert 1890-ről 1900-ra 28 százalékos szaporulatot mutatott a népszámlálás. De a valósággal kétségbeesítő az a *batalmas esés*, melyet a mostani tíz esztendő produkált. 1900-ról 1910-re mindössze 10 százalékos emelkedés, pontosan *5522 lélekkel történt növekedés mutatható fel.*

59375 polgári lakosa van Aradnak. A katonaságnál történt népszámlálás adatait majd a honvédelmi miniszter később közli a törvényhatósággal, mert a számlálást a katonai hatóság maga eszközölte. 1910-ben a helyőrségben 2125 katona volt és ez inkább csökkent mintsem növekedett. A város területén tehát a legjobb esetben *61500 lelket találtak a népszámlálás végrehajtásának idején.*

VIDÉK.

Biróválasztás Ujszentannán. Ujszentanna községben ma volt a bíróválasztás *Faragó István* főszolgabíró elnöklésével. A választás a legnagyobb rendben folyt le. Első bíróvá egyhangúlag *Gantner Károlyt*, másodbíróvá *Schiller Ferencet*, adószedő pénztárnokká *Scherer Andrást*, gyámpénztárnokká *Merkl Antalt* választották.

HIREK.

Viharos főorvos választás az aradi munkáspénztárban.

— Megkezdődik a vizsgálat. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Amint megirtuk, tegnapelőtt Hermann I. Károly dr. aradi orvost választották meg az aradi munkásbiztosító pénztár főorvosának. Jelentették akkor, hogy az igazgatóság munkásdelegáltjai nem ismerik el törvényesnek ezt a választást.

Tegnap estére Varga Ferenc elnök ülésre hívta össze az igazgatóságot. Az ülés tárgyszózatán a főorvos választás is szerepelt. A tanácskozáson a munkaadó igazgatósági tagok is megjelentek, amiből a munkások arra következtetnek, hogy a munkaadók is újból orvost akarnak választani, mert a tegnapelőtti választást ők se tartják törvényesnek. A tegnapi ülés se hozta meg a kívánatos békét. Az egyik munkás ugyanis órák hosszáig beszélt napirend előtt s miután tizenegy óra felé járt az idő, az elnök az idő előhaladottságára való tekintettel — ismét berekesztette az ülést anélkül, hogy az orvosválasztás megtörténhetett volna. Most már kétségtelen, hogy békésen lehetetlen ezt a kérdést megoldani, mert a munkaadók és a munkások nem tudják harmonikusan összeegyeztetni kívánságait. Mindkét fél más-más orvost akar, s egyik se szeretne engedni.

Az ügy várható fejleményeiről ezt mondta ma nekünk az igazgatóság egyik munkaadó tagja:

— A munkások erőszakoskodását tovább nem tűrhetjük. Az elnök, aki természetesen a munkások pártján van, érzi azt, hogy mi többségben vagyunk és így nem meri nyílt szavazásra föltenni az orvosválasztás kérdését, mert tudja hogy mi győznénk. A munkások erőszakos obstrukciója ellen a központhoz fordulunk. Előbb az Országos Pénztárhoz, de onnan azt a választ kaptuk, hogy amíg hivatalos formában föl nem kerülnek az iratok, addig nem avatkozhatik az ügybe. Ezért táviratilag az országos Hivatalhoz fordultunk, amely egy biztost fog leküldeni; az majd rendet csinál. Vagy az elnököt függeszti fel, vagy esetleg az egész igazgatóságot föloszlatja. Az intézkedése attól fog függeni, hogy milyen mérvű rendtelenséget, szabálytalanságot talál. Mi nyugodtan várjuk a vizsgálat eredményét.

— Forrongás Lissabonban. Madridból jelentik: A mai nap folyamán semmiféle hír nem érkezett ide Lissabonból. Nem tudni a forgalmi zavarok miatt, vagy, mert a kormány cenzurát gyakorol. A helyzetet mindenütt igen komolyan tekintik, mivel ma a gázmunkások is sztrájkba léptek és Lissabonra sötétség borult. Párisból jelentik: Ide érkezett híradás szerint a portugál kormánynak sikerült a vasuti társaságok vezetőit rávenni, hogy alkalmazottainak a követelt béremelést megadják. Ennek folytán a vasuti sztrájk ma este megszűnt.

— Támadás egy temesvári bank ellen. Egy temesvári előkelő pénzügyintézet ellen, mely pénzügyintézet két millió alaptőkével és egy millió tartalékkal rendelkezik, — mint Temesvárról írják — orvtámadást intéz két kis budapesti német lap — az agrár-merkantil harc jelszavával. Ez a kép lap neki támad az agráriusoknak és ezzel kapcsolatban zavaros összevisszaságban azt írja, hogy ez előkelő elsőrangú pénzügyintézetnek betevői runt csináltak, stb. A jelzett pénzügyintézet a bűnvádi feljelentéseket már megtette a két lap ellen.

— A megrongált Rembrandt-kép. Amsterdamból jelentik: Azt a Rembrandt képet, amelyet egy Siegrist nevű elbocsájtott hajószakács a muzeumban megrongált, már kijavították és hónaptól kezdve a közönség újból megtekintheti.

— A Kossuth-szobor talapzata. Megirtuk, hogy a Kossuth-szobor talapzatában nyolc kötémből az időjárás következtében megrepedt és a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a múlt év szeptemberében felhívta Fischer János és fia vállalkozókat, hogy szerződésbeli kötelezettségüknek tegyenek eleget, eseréljék ki a hibás tömböket. Minthogy a cég a mai napig még csak feleletre sem méltatta a közgyűlés felszólító határozatát, a tanács felszólította a mérnöki hivatalt, hogy a vállalkozó költségére hozza rendbe a talapzatot. A vállalkozóval kötött szerződés értelmében az egy évig áll jót az anyagért és a közgyűlés még kellő időben hozta tudomására, hogy követeli a hiányok pótlását.

— Tanácskozás a nagy kalaptükről. Budapestről jelentik: Ma délelőtt a főkapitányságon Boda Dezső elnökle mellett ankétot tartottak a hosszú kalaptü viselése ügyében. A fölött vitatkoztak: hogyan lehetne leggyorsabban eltüntetni a nagy kalaptüket. Résztvettek az ankéton a napilapok divatrovatjának vezetői: Fuchs Malvin, Viola Etel, Hollósné és Zempléni Gyuláné. Ezenkívül a női kalapkészítők és diszitők ipartársulatának elnöke Goldmark Sándor és Kattler Bernát. A rendőrség részéről még Schreiber Emil és Markovics Ince voltak jelen. Mindenekelőtt Boda Dezső ismertette az összejevetel célját. Arról van szó, hogy a rendőrség milyen módon lépjen föl a veszedelmes kalaptü ellen, erről a módról kell az ankétnek döntenie. Schreiber kapitány elmondta, hogy Münchenben rendeletileg járt el a rendőrség. Berlinben falragaszok útján, Bécsben a lapok útján. A bécsi intézkedésnek eddig semmiféle eredménye nem volt. Tekintve azt, hogy Budapesten eddig a rendőrség három balesetről tud, a kérdés igen fontos és sürgős. A főkapitány felolvasta Szabóné Nógáll Janka levelét, a ki szigorú büntetést kért azokra, a kik kalaptüjükkel balesetet okoznak és a rendelet mellett szavaz; Lónyay Sándorné szintén levélben nyilatkozik és kijelenti, hogy a hosszú kalaptü szükséges a mai kalapformákhoz és frizurákhoz, Goldmark Sándor különös kalapformákat mutatott be, többek közt egyet, a melyből valóságos tüerdő áll ki 15—20 centiméter távolságban a kalaptól. Az ankét egyhangulag elhatározta, hogy a rendőrség rendeletet ad ki a hosszú kalaptü ellen. Ezentúl Budapesten a hölgyeknek csak olyan kalaptüt szabad viselniük, amely a kalappal helyes arányban van. Nyilvános helyeken csak védőgombbal ellátott kalaptüket szabad viselni. A rendelet ellen vétőket érzékeny büntetéssel sújtják.

— Tíz éves menyasszony, tizenhárom éves vőlegény. Lugosról jelentik: Lugos egyik közjegyzőjéhez a napokban beállított egy mátkapár, hogy házassági szerződést kössenek egymással. A boldog menyasszony tíz éves, a vőlegény pedig tizenhárom éves. Tanuként velök jöttek: a leány részéről az apja, a fiu részéről pedig a nagyatyja. Előadták, hogy az a kívánságuk, hogy a fiu tulajdonát képező 16 láné föld és a leány tulajdonát képező hét láné föld egyesítessék, hiszen ők úgy is jegyesek. A közjegyző azonban a közös háztartásra lépni óhajtó gyermekeket elutasította.

— Jegy automaták az autobuszoknál. Mikor az autobusz minden ülő és álló helye el van foglalva, mikor a kocsis annyira zsufolt, hogy még a levegő is kiszorul belőle és a kövér embereket az ájulás környékezi, akkor egy ember a kocsis ajtajában megkezd az erőmutatványait. Birokra kel a fizika legelemibb törvényével, amely azt mondja, hogy egyazon időben egy helyet csak egy test foglalhat el, Nem igaz — mondják az autobusz kalauzok — mert ha abszolúte nincs hely, sőt ha már a levegőt is kipréselték a kocsiból, akkor még mindig van annyi hely, hogy a jegyosztó kalauz keresztül törje magát és jegyeket adjon le. Ha nincs hely a kocsiban, van az utasok tyukszemén, melyet kéjjel tapos le a fizika ellensége. Mikor azonban a nap folyamán néhányszor ebbe az erőmutatványba belefárad, akkor ő is észre tér és már csak a kocsis ajtajából bekiáltva kérdi az utasoktól, hogy van-e mindenkinek jegye? Az első metódus is rossz, ez sem jó, — mondja Cukor László törvényhatósági bizottsági tag egy ma benyújtott beadványban a tanácsnak és a figyelmébe ajánlja a jegyautomatákat, melyek minden állomáson elvégeznék a jegykiadást és a kalauz a fészálásnál csak elszedné a jegyeket. A tanács az autobusz felügyelőbizottsághoz tette át a beadványt.

— Temesvár üzletvezetőséget hap. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, ma Joanovics Sándor temesi főispán vezetésével nagyobb küldöttség járt Hieronymi kereskedelmi miniszternél és arra kérték, hogy a városnak Máv. üzletvezetőséget adjon. Telbisz Károly dr. polgármester átnyújtva a város erre vonatkozó emlékiratát, utalt arra a rendkívüli haladásra, melyet Temesvár városa, annak ipara és kereskedelme az utolsó évtizedben tett és kérte a minisztert, hogy a város kérelmét teljesítse. Hieronymi miniszter válaszában kitüntető meleg elismeréssel szólott Temesvár városáról és elismerte, hogy ennek a városnak határozottan nagy igényei vannak arra, hogy vasuti üzletvezetőséget kapjon. Gondot okoz azonban az a kérdés, vajjon lesz-e Temesvárott elegendő lakás az üzletvezetőséggel oda jövő vasuti tisztviselők számára? — Telbisz Károly dr. polgármester erre kijelentette, hogy Temesvárott máris elegendő lakás áll rendelkezésre és a város gondoskodott az üzletvezetőség helyiségeinek elhelyezéséről is, sőt már megszavazta az üzletvezetőségi tisztviselők lakbér-pótlékát is. Hieronymi ezt felelte: Ez a körülmény döntő súlylyal fog birni Temesvár mellett. Örvendek, hogy ezt már most tudathatom önökkel.

— Akinek zsidó az anyanyelve. Bécsből jelentik: Herzbaum Sándor dr. tarnowi mérnök népszámlálási ivén anyanyelvűül a „zsidó“-t jelölte meg. A városi hatóság felszólította, hogy javítsa ki ezt a tételt „lengyel“-re. Minthogy a mérnök ezt megtenni vonakodott, letartóztaták és mindaddig nem engedték szabadon, még a bejegyzést meg nem változtatta. A eionista párt a Reichsrat egyik közeli ülésén interpellálni fog ez ügyben.

— Eljegyzés. Ekkel Ilonkát Pécskán eljegyezte ifj. Kiss János Aradról.

— Öngyilkosság egy elejtett vacsora miatt. Labancz Gábor, egy nagyváradi kávészolgája tegnap este nagyon furcsa dolog miatt akart öngyilkosságot elkövetni. Gazdája parancsára az emeletről lehozta a pincérek vacsoráját, de a lépcsőkön elbucott, összetörte a tányérokat, az étel is mind tönkrement. Ijedtében befutott a szobájába, a párna alól előhúzta 9 milliméteres revolverét és azzal szíven akarta magát löni. A golyó a bal tüdőt átfurta, de nem okozott életveszélyes sebet. A Binar megyei kórházban ápolják a 19 éves öngyilkosjelöltet.

— Halálos kaland. A n. inap röviden megemlékeztünk egy vadász haláláról, ma pedig olyan újabb részleteket kaptunk, amelyek az esetet megdöbbenőn érdekessé teszik. Gróf Andrassy Sándor tiszadobi erdészetéből Witt Sándor uradalmi fővadász értesít az elhunyt tragédiájának különös okairól. Az ígalmas história ott kezdődik, hogy Soron József vadász két vadászot veit észre, akik az uradalmi területen lesben állottak — dämvadra. Legalább az egyiket el akarta fogni s ezért — a töltés mögött óvatosan meglapulva — előre kuszott. De nem számított arra, hogy — amint később kiderült — a töltés tulsó felén egy harmadik ember is lesben áll. Amikor Soron azt hitte, hogy a vadászok utját már elvágta, gyorsan fölugrott a töltésre. Nagy meglepetésére már ott várt az egyik vadász — reá célozva. Soronnak csak annyi ideje maradt, hogy rákiáltson:

— A törvény nevében!... Ne merésze! j löni!

A következő pillanatban érezte már, hogy az ellenséges fegyver sebet ütött a lágyékán. Halálos veszedelmében Soron i. lött vagy huszonöt lépésnyi távolságból, nyolcas számú madársöréttel, aztán a fájdalomtól összeesett.

A vadászot fölismerte Józsa László személyében és annyit látott még, hogy az első lövés után Józsa összerándult, de a második lövésnél már elhomályosult a szeme a fájdalom következtében, alig látott és bizonyára nem is talált. A durranásokra és Soron segítség-kiáltásaira később odaszaladt egy gulyás, aki hazaszállította a sebesültet.

S most következik az a részlet, amely a vadászoknak edzett és hasonló esetekhez már hozzászokott szívét is megrendítette Soronnak az utbaigazítása alapján Witt Sándor fővadász rögtön kocsiára ült két esendőrrel, noha már éjjel volt és lámpavilág mellett kezdett a helyszínén kutatni. Ahol a vadász állott, találtak ott egy pipát s vércseppeket, amelyek körülbelül ötszáz lépésnyire vezettek. Akkor rábukkantak a vadász holttestére. Szive fölött óriási seb tátongott, s nyomban megalapították, hogy a lövés közvetlen közelből érte. Rögtön tisztába is voltak a helyzettel: Józsa Lászlót a társai agyonlőtték, hogy őket le ne leplezhesse. Kegyetlenül elpusztították a sebesültet, csak azért, hogy egy sikertelen les miatt egy, esetleg két napra le ne csukják őket. Mert többet nem szoktak kapni büntetésül. A nyomozás kiderítette, hogy a vadász társai Német Mihály és Fodor Károly — valaha erdőkerülő — voltak. Hamar kézrekerítették őket s bevallottak annyit, hogy Józsaival beszéltek, miután Soron meglötte. Könyörgött nekik, hogy mentsek meg az iszonyu szenvedéstől. De annyit se tettek az érdekében, hogy a családját értesítették volna, hanem inkább meggyilkolták.

— Rejtelmek egy halott gyermek körül. A nagyváradi rendőrség tisztikarában csak úgy hemzsegnek a műkedvelő Sherlockok, a kik tüzes ambícióval hajszolják a detektív babérokat. Conan Doylet betéve tudják, s van köztük olyan, aki talán egy eldobott gyufaszáliból meg tudja állapítani, hogy aki rágyújtott vele, epilepsziában szenved, a teát citrommal isza, két lába van, selypit, a főpincérnek nem szokott adni borraivalót stb. Egy ilyen rendőrségi vállalkozhatott rá, hogy egy fiatal nevelőnőre rábizonyítja a gyilkosságot. Nemrégiben valamely amatőr detektív titó zatos információja alapján egy nagyváradi újság a rémregények hátborzongató stílusában írta meg, hogy Nagy Leó huszártiszt pár hónapos, piciny gyermekét Schindlof Róza nevelőnő tette sirba. Mérget kevert az italába. Most aztán kiderült, hogy a leány teljesen ártatlan, a felőle költött hír mese, minek következtében beszüntették a nyomozást, amit kénytelen kellett indítottak ellene. A borzalmas bűn gyanújába kevert nevelőnő, aki a most Bécsben tartózkodik, pört indít azok ellen, akik minden áron gyilkost akartak fogni benne.

— A szinpadról a börtönbe. Az aradi színház padlásához közel, talán még a kakasülönél is magasabban van a statiszták öltözőjének nevezett helyiség. A „népség és katonaság” névtelen tömege itt szokott rengeteg zsvaj közepette kiöltözködni és várja az ügyelő csemetését, hogy forró vágyainak netovábbjára, a szinpadra taszigálják be. A statiszták öltözőben mindenki lármás és jókedvű volt, csak Wild József címfestő inas arcára borult a méla bu fekete árnyéka. A tizenhatesztendős, erős fantáziájú gyermek halálosan szerelmes volt Diósi Nusiba, a színház szubrettjébe, de oly komolyan, hogy a Cigányszerelm előadásai óta az élete pokollá vált. Megszállta a féltékenység ördöge, mert a művésznő, szerepe szerint Gvurkovics András cigányprimással a szinpadon táncolt és tréfálkozott. Fenyegető levelet írt a felesnek, de ezt az irás értéke szerint mérlegelték a színháznál és szót sem vesztegettek róla. A szerelmes címfestő inas ez a semmibevevés még jobban emésztette és azért, amint egy államférfi szokta mondani, „tettekkel tényező” akart lenni. Az egyezkedés tervéről a tett mezejére lépett és — lopott. Lopott azért, hogy szive szerelmének virágot küldhessen. Otthon a szülei háznál ruhaneműket csent el, eladta és a kapott pénzen csokrot készített, egy naiv levél kíséretében és csókokkal elhalmozva elküldötte Nusinak. A primadonna szívét nem hatotta meg a fiu esztelen rajongása. A gyerek néhány napi izgalmas várakozás után újabb tette határozta el magát. Ismét lopott. Nádor József címfestőnél, a munkaadójánál, feltört egy szekrényt, abból kivett két csomag mintát és eladta. Azért a pénzért azonban nem virágot, hanem revolvert vásárolt, azzal a szándékkal, hogy öngyilkos lesz. Mielőtt ezt megtette volna a rendőrség letartóztatta, mert a gazdája feljelentette a mintalapok tolvaját. Miután beismerte a lopást a zsinórpaddás szomszédságából most az aradi ügyészség fogházába került, ahova a rendőrség kísérte át. Az erősen fantáziálók azt is híresztelték, hogy a fiu olyan vallomást tett, mintha Dióssyt agyon akarta volna löni. Ilyen vallomásról a rendőrség mit se tud. Az a szegény gyerek világért se akart merényletet elkövetni. s aki ilyeneket híresztel, annak úgy látszik merészebb a fantáziája, mint a szerelmes statisztának.

— Nyolcezer korona egy pár bálcipőért. Van Parisban egy cipész, helyesebben szólva cipőművész, aki minden pár cipőt sajátkezűleg készít el segédék és inasok nélkül. Többnyire bál cipőket és más alkalmasokra való topánkákat csinál. Minden darab, ami kikerül a kezéből, igen mesteri munka. Dolgozás közben bőrkötényt visel. Ez az egyetlen, ami a „műtermében” a látogatót a cipésziparra emlékezteti. Nagy üvegszekrényben ki van állítva a cipőművészet számos csodája. Nincs köztük egy pár sem, amely olcsóbb volna kétszáz koronánál. A rövid szoknyának köszönheti ez a cipész a híret, mert a párisi hölgyek, de még inkább az amerikai nők ennek a divatnak a kényyszerűsége folytán igen sok gondot fordítanak a cipőikre. A minapában egy délamerikai hölgy megrendelt egy pár bál cipőt, amelyért nyolcezer koronát fizetett. Egy csomó kolibri tollat kellett a cipésznek beszeréznie, hogy ezt a topánkát elkészíthesse. A kolibri ritkasága okozta a cipő nagy árát. A cipész olyan gyöngéden használta fel a tollakat, hogy a cipő olyan lett, mintha erős és dus fényű selyemből csináltak volna. A csaleka lázszatot csak fokozta az, hogy a sarkok tónusa valamivel mélyebb árnyalatban megegyezett a tollakéval.

— Birtokcsere. Az elmúlt héten Aradon a következő birtokváltás történt: Szabó Fülöp és neje eladják az aradi Dugonics-utca 19. sz. házat 5200 koronáért Egedi József és nejének. — Nádra János és neje eladják az aradi György-utca 3a. sz. házat 4500 koronáért Brassay Zsigmond és nejének. — Polacsek Pál és neje eladják az aradi Rózsa-utca 6. sz. házat 2700 koronáért Kovács Péter és nejének. — Schmidt Jakabné eladja az aradi Lipót-utca 1. sz. házat 8400 koronáért özv. Votran Gyulánának. — Böresök Lajos és neje eladják az aradi Török Gábor-utca 5. sz. házat 12600 koronáért Nagele József és nejének.

— Kérelem. Füllérekkel gyakorolt egy évi jótékonyág eredményének összeállításában fázadok az aradvárosi vörös kereszt egyesület. A tíföbetegek részére elhelyezett perselyek felbontása most van folyamatban. Ez alkalomból kérem a perselytartó közönséget, hogy perselyeiket csakis a felbontással megbízott és a vörös kereszt egyesület igazolványával ellátott egyének adják át felbontás végett és a felbontást a perselyek kéznél tartásával megkönnyíteni sziveskedjenek. Az aradvárosi vörös kereszt egyesület nevében: Wadowsky Gusztávné elnöknő.

— Olyan egyének, akik gyakran szenvednek gyomorfájdalmakban, azáltal, hogy egy fél órával minden étkezés előtt 1—2 evőkanálnyi természetes Ferencz József-keserűvizet bevesznek, a legeslegjobb megkönnyebülnek. „A Ferencz József-keserűviz,” írja Dr. v. Nussbaum müncheni orvostanár, „gyorsan, fájdalom nélkül és gyakran már meglepő kis adagokkal hat.” — Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerházakban. 24—VII.

— Növendék-hangverseny. Ma, vasárnap este pont 8 órakor tartja Szalay Aranka jeles szögóra és énektanárnő növendék-hangversenyét a „Fehér kereszt” nagytermében Kell József dr., Kell Rezső, Goldzieher Pál vendég művészek közreműködésével. A hangverseny iránt oly nagy az érdeklődés, hogy már jegyek csak csekély számban kaphatók Klein könyvkereskedésében, valamint este a pénztárnál.

— A párisi ékszerdivat. A *Moniteur de la Bijouterie et de l'Horlogerie* című párisi ékszerújság legutóbbi száma arról értesít, hogy ez idő szerint milyen ékszerek és aranytárgyak a divatosak. Az emailékszerek alkalmasint visszanyerik hajdani nagy kedveltségüket. Cigarettatárcát, levéltárcát, arany erszényt, kulcsot és övet megint emailal díszítenek. Az övön nagy topáz, amotiszt és más élénk színű kő van, a finom virágalakú emaildíszítés a közök kitöltésére szolgál. Az uri és női gomboknál igen divatos az egyszínű email, de sokszínű emailszéllal. Kevés tetszéssel találkozunk azonban a XIII. Lajos korának pompás izlésével készült nehéz, élénk tónusú emailékszerek, a melyek igen súlyosak és a mellett a mai öltözködéssel egyáltalán nem harmonikusak. Keresett divatoikk a párisi hölgyek között az olyan gyűrű, a mely a megrendelő tetszése szerint néha viselőjének kedves virágával, vagy egy antik álcával díszített. Diner-n vagy színházban több pompás gyűrű közepén szokás viselni. E gyűrűket művészberek terve alapján, mindig egyetlen példányban készítik. A párisi hölgy ugyancsak sok ékszert kénytelen vásárolni, ha meg akar felelni azoknak a követelményeknek, amelyeket az ékszerviselésre a szaklap minden alkalomra előír. Udvariassági látogatáshoz azonban nem kötelező a sok ékszer. Ilyenkor elég lánc, karkötő, bróss, függő és kalaptű. A briliáns most könnyen elárulja a gazdagsággal való kérést, de a mellett az izlés és alkalmazkodás hiányát is. Intim látogatásokhoz, öt órai teára, matinére és kisebb dejeuner-re sem szabad fehér ékszert felvenni, inkább fantázia-ékszereket és művészi kivitelű gyűrűket. Vidéki dejeuner-n meg kell elégedni arany órával, láncsal és erszényszerű arany vagy ezüst ridiküllal. Nagyobb ebédeken, nagyobb bálokon operában, miniszterek és követek estém azonban már lehet ékszerpompát kifejteni, ilyenkor a hajra, a nyakra, a derékra, a kézre pompás briliánsokat lehet tenni. Kevés ékszert viselnek kamarastéteken, művészeti előadásokon és az irodalmi jellegű Odeon-színházban. Polgári esküvőn is kevés az ékszer; a menyasszony az egyházi esketésnél is csak igazgyöngy-függőt és gyöngysort viselhet. Kevés, de finom, ez a jelszó a nászkíséret hölgyeinek ékszereire. Ez idő szerint innen is el van a briliáns tiltva. A finom kivitelű függő most is kedvelt. Köznapi használatra igen világos email-függő a divatos, a gyöngyökkel és briliánsokkal szegélyeztetten. — Ime, ezek a párisi ékszerújság tanácsai. Csak az a kár, hogy kevés az olyan szerencsés ember, aki követheti.

— Tudnivalók a porcellánpouderről: Ez az egyetlen és első pouder, amely szabadalmazva van. Faragó Andor dr., királyi törvényszéki hites vegyész így ír róla: „Az Amerikai Yes Porcellánpoudert megvizsgáltam és abban semmi néven nevezendő káros anyagot nem találtam. Használata veszélytelen, szépitő hatása pedig absolut biztos.” E világhírű pouder mindenütt kapható 5 és 8 koronáért. Csak Yes felirással valódi.

— Adományok. Pick Ernőné 20 koronát küldött kiadóhivatalunkba, hogy az összegből 10 koronát a népkönyhának, 10 koronát pedig a szegénytanulóknak juttassunk el. Kivánsága szerint cselekedtünk.

— Aradi takaré- és segélyegylet, mint szövetséget Petőfi-utca 1. szám alatt, 1911. évben a 30. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsbetétre hetenkint 50 fillért fizet, hat év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. Az egylet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Beiratkozni lehet délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Az aradi takaré- és segély-egylet, mint szövetséget. (Petőfi-utca 1.) 222

— Köszönetnyilvánítás. A folyó év január 5-én megtartott Luteránus bál alkalmával felülfizetést eszközöltek: Albrecht Ágoston és neje Cseh Katalin 10—, Aradi unitárius egyház 10—, Almási T. Pál 4—, Binder Gyula 4—, Berger Gyula 8—, Bohn Károly 1—, Bácskay Béla dr. 10—, Burián Jánosné 8—, Csiky Tivadar dr. 6—, Éles Ármán 2—, Fábrián Lászlóné 50—, Fehér Alfréd 10—, Fábrián Lajos dr. 10—, Fleisher Adolf 10—, Fábry Sándor dr. 40—, Friebeisz Miklós 10—, Glück Károly 10—, Heinrich Sándor 20—, özv. Hász Sándorné 10—, Id. Hász Antal 16—, ifj. Hász Antal 16—, Hehs Vilmos 20—, Hantó Sándor dr. 16—, Hansu Nestor 5—, Horváth Imre 12—, özv. Hausor Károlyné 5—, Joób Gusztáv 10—, Istítoris Kálmán 16—, Jánossy Győző 5—, Knár Lajos F—, Konst Emil százados 6—, Knóthy Géza 5—, Kövér Zsigmond 2—, Kollor Lajos 3—, Kónya Lajos nyug. alezredes 10—, Knöffel Lajos és neje 20—, Lakatos Ottó dr. 10—, Lócs Rezső és neje 10—, Lautner Mátyás 2—, Masznyik Márton (Lippa) 10—, Müller Gyula 20—, özv. Mikólay dr. Lajosné (Nagyszénás) 10—, Maresch Gyula 2—, Makra Zoltán dr. 10—, Nyáry Vilmos 5—, Otlovay József 2—, Purgly Lajosné 100 darab szegfű, Purgly László 100—, özv. Purgly Lajosné 20—, ifj. Purgly János 20—, Purgly Emil 10—, Rozsnyay József dr. 4—, Réthy Viktor 20—, Rihmer Janka 2—, Scholcz Róbert 12—, Szabó István kir. mérnök 10—, Steiner István 24—, Schaffer Richard 10—, Steiner Ferenc 16—, Szántay Béla 6—, Scheiber Lajos 15—, Tomka Gyuláné 10—, Urbán Iván 40—, Urbán Péter 10—, Váradi Kálmán 5—, Wadovszky Gusztáv és neje 20—, Vétsey Jenő 10—, Weisz Endre 12—, Végh Endre dr. 2—, Vass Sándor dr. 10—, ezen nemes és áldozatkész adományokért ezennel hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Köszönetünket fejezzük ki Fábrián Lászlóné, dr. Fábry Sándorné, özv. Purgly Lajosné és Purgly Lászlóné urnóknak, Dániel Péter és Salacz Béla főrendezőknak, valamint a virágtombola rendezésénél közreműködött összes urhölgyek és urleányoknak buzgó és lelkes fáradozásukért, melylyel az estély fényes sikerét és jövedelmezőségét oly szép mértékben előmozdították. Hálás köszönetünket fejezzük ki Knóthy Géza urnak az ötvenes uradalom tisztikara adományaként az orgona-alap javára eszközölt 41 korona gyűjtéséért. Az ág. hitv. ev. egyház nevében: Frint Lajos lelkész, Réthy Viktor gondnok, Knöffel Lajos jegyző. 323.

Az izr. népkönyha számára az elmúlt héten a következő adományok folytak be: „Üdvözlét Meránból” 200 korona, Lócs Rezsőné 10 korona, Löwy Márkus (Apatelek) egy nagy zsák babot adományozott, mely szíves adományokért ez uton mond hálás köszönetet: az elnökség. — A védasszonyi tisztet a jövő héten Hegedüs Lászlóné, dr. Kovács Marcellné és dr. Mittler Izidorné urnók töltik be.

— Leltár előtt, melyen leszállított árban lesznek eladva női selyem és bőrtáskák, utazókészletek, bőrdobok, pénz és szivartárcák, manicűr és fésűgarnitúrák, lápcsővek és más disz-mű, pipere és illatszerek. Hegedüs Gyula kefe, pipere- és illatszerekkereskedésben, Arad, Andarsy-tér 15. 228

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — hazilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 201

— Székely-féle javaslat és a jogi vizsgák. Mint-hogy a Székely-féle javaslatból pár hónap múlva törvény lesz, mind azok, akik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. Akik azt akarják, hogy az új törvény reájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak a Dr. Dobó jogi szemináriumhoz (Kolosvári, Bolyai-u. 8.) melynek segítségével hat hét alatt lehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállott egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kikölcsönzi tankönyveket helyettesítő, az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit, melyekből otthon előkészült jelöltek rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A „Jogi vizsgák letétele” c. most megjelent könyvet díjmentesen megküldi. 191

TARKASÁGOK.

(A barrikád.) Arról beszélgettek egy politikusközből álló társaságban, hogy mi volna, ha egyszer valamikor Budapesten kiütne a forradalom. Ki hogyan viselkednék? Ki menne barrikádot építeni, ki szökne külföldre és a többi. Legjobban hadonászott és forradalmárgodott egy kövér városatyja, aki már meg is határozta, hogy mely utcákon kellene barrikádokat emelni. Meghallja ezt Vázsonyi Vilmos és odaszól neki:

— Te beszélsz barrikádokról? — Tudod mit csinálnál te, ha a barrikádokra kerülne a sor?

— Mit?

— Elmennél az ácsokhoz, meg a kövezőmesterekhez, megrendelnéd náluk közpénzen a barrikádokat és — províziót vennél tőlük...

(A rossz szobor.) Most, hogy a küldöttségjárás a t. Házban megindult naponta lehet látni szürös, csizmás atyafiakat, akik bámulattal nézgetnek mindent az ország első városában. Egy ilyen küldöttség egyik tagja a napokban a parlament előtt álló Andrássy szobrot nézegette hosszasan és rosálólólag csóválta a fejét. Meglátta ezt Béla Henrik, a jelcs író-képviselő és megszólította:

— Mi az bácsi? Talán nem tetszik ez a szobor?

— Bizony sehogyse tetszik ez nekem!

— Hát mi hibát lát benne?

— Csak azt, hogy sohse volt ez jó magyar ember, aki azon a lovon ül.

— Ejnye bácsi, már hogy mondhat olyat! Andrássy Gyula ül azon a lovon!

— Már én nem bánom, akárkicsoda, de nem volt lóra termelt magyar ember. Mert az igazi lovasember balra szokott nézni, nem jobbra!

A képviselő jóindulatu mosolylyal magyarázta:

— Ez igaz bácsi, de ennek a szobornak azért kell jobbra néznie, mert arra van a királyi palota.

A vidéki atyafi diadalmasan mondta:

— Akkor meg éppen nem jó magyar ember!

(Az eltört bot.) Egy aradi színész busan mesélte a kávéházi asztalnál.

— Fölkelek ma délelőtt fiuk és látom, hogy a gyönyörű botom el van törve. Szép esüst feje a földön hevert. Micsoda pech!

Kis szünetet tart, azután melankólikusan tette hozzá:

— Tudjátok az éjjel becsipve mentem haza... nem emlékezem semmire és így nem is tudom, hogy ki törte el a botomat: én-e, vagy a feleségem...?

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az arcbőre rózsás, üde, friss, finom, hamvas és átszkréten matt. Ilyenné tette a Yes Porcellánpuder. Minden királynő, minden nagy színésznő azt használja, mert: minden puder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpuder, ártalmatlan, ezt a hítes vegyész bizonyítja és mert szépítő hatása biztos, millió esetben kipróbált. 1951

A Porcellán-puder csak „Yes” felirattal valódi. Kapható az egész világon mindenütt. Az Amerikai Porcellán-puder R. T. magyarországi főraktára: Budapest, IV. Kecskeméti-utca 6., VIII. Rákóczi-ut 9. Árak: 5.— 3.— koroná. Arcaon kapható: Házsu Nestor, S. Földes Kálmán, Vajtek és Weisz, Hied Béla, Hajós Árpád és Hegedüs Gyula cégnél.

TANÜGY.

(—) Tornatanítás a kereskedelmi iskolában. Czukor László törvényhatósági bizottságitag ma egy beadványba arra hívta fel a városnak, mint a felsőkereskedelmi iskola fentartóságának a figyelmét, hogy már két esztendeje nincs tornatanítás az intézetben. Kéri, hogy az ifjúság nevelésének ezt a fontos segédeszközét mihamarabb tegye ismét kötelező tantárggyá a város. A tanács ma tartott ülésén a beadványt kiadta az iskolai választmányának javaslatlétel céljából.

(—) Tanárok küldöttsége a kultuszminiszteriumban. Budapestről jelentik: A tanítóképző intézeti tanárok országos egyesületének küldöttsége ma délelőtt tiszteltgett Balogh Jenő közoktatásügyi államtitkárnál. Az államtitkár megígérte, hogy a küldöttség kívánságait a legnagyobb jóindulattal fogja tolmácsolni a kultuszminiszternek. Kijelentette, hogy a memorandumnak a segédtanárookra és gyakorlóiskolai tanárookra vonatkozó része a megvalósulás küszöbén áll. A nem állami tanítók fizetésrendezése pedig az 1911. évi költségvetésben teljesen rendeztetni fog.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A szegény tanulók konyhájában a jövő héten felügyelnek. Keresztes Gyuláné és Dániel nővérek. Küldemények. Szilárd Győzőné 10 kg. liszt és 5 kg. babot, Hegedüs Lászlóné és Steiner Jakabné 95 drb. süteményt Schelly Mátyásné. Hálás köszönetet mond özv. Hauserné egyesületi elnök.

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás.

vese- és hólyagbajoknál, közvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kúráló hatásu. — Természetes vasmentes savanyuviz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczy Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

1969

**HOL kapható a leg-
jobb és legolcsóbb**

**Poresz Kőszén
Koksz
Faszén
és aprított Tüzifa**

házhöz szállítva:
ALTMANN EDÉNÉL
Wesselényi-utca 48.
Telefon szám 46. Telefon szám 46

VITA FORRÁS
SOSKUT VÁSÁRLÓ

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek
kőszvény hólyag- és vesebetegnek.
Félpohár VITA-forrás a gyomorfájdalmat azonnal megszünteti.
A vállalat tulajdonosa: 2925
„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.
Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.
Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárterben.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Bibic. Rövid dolgozata nagyon jelentéktelen
thémát foglal magában, amelynek megírása is sok
kivánni valót hagy hátra. Ném közölhető.
Galsa. A naptárt ön is megkapja.
K. I. Ez nem alkalmas. Mást kérünk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Román pénzüzetek 1910-ben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A 14. január 14.

Ma volt az óhitűek ujéve. A román bankok egy része évi mérlegét a görög naptár szerint való december 31-ével zárja s ebből az alkalmából Osvada Vazul, a románok ismert közgazdasági írója érdekes kimutatást közöl a román nemzetiségek közgazdasági életének elmúlt évi főbb mozzanatairól.

Az adatok mindenekelőtt a román pénzüzetek szaporodásáról és forgalmuk lényeges emelkedéséről szólnak.

Uj román bankok alakultak az 1910. évben:

Szamosujvárott *Concordia* címmel, 200.000 korona alaptőkével;

Déván *Decebal* cím alatt, 60.000 koronával;

Birkisen *Banca Poporala* céggel, 50.000 koronával;

Margitán *Luncana* cím alatt, 150.000 korona alaptőkével;

Lupsán *Lupsana* cím alatt, 20.000 koronával;

Cebén *Matca* cég alatt, 53.300 korona alaptőkével;

Gornyan *Economia* céggel, 25.000 korona alaptőkével;

Nagyszurdokon *Surduceana* néven, 20.000 koronával;

Váradján *Varadiana* cég alatt, 25.000 korona alaptőkével;

Meregyón *Zorile* névvel, 11.500 koronával;

és Magyar-Igenen *Isvorul* cég alatt, 100.000 korona alaptőkével.

Összesen tizenegy új pénzüzetet 734.800 korona részvénytőkével.

Alaptőkét emelt a román intézetek közül:

A lugosi *Concordia* 300.000 K.-ról 500.000 koronára,

az ilyésfalvi *Codreana* 100.000 K.-ról 200.000 koronára,

a magyarláposi *Lupsana* 70.000 K.-ról 100.000 koronára.

a verseci *Luceaferul* 200.000 K.-ról 600.000 koronára,

a naszódi *Mercur* 100.000 K.-ról 200.000 koronára,

az alsóviszti *Olteana* 80.000 K.-ról 160.000 koronára,

a temesvári *Pastorul* 160.000 K.-ról 300.000 koronára,

az alsópörunbaki *Porunbaceana* 40.000 K.-ról 80.000 koronára,

az újfalusi *Sentinale* 340.000 K.-ról 420.000 koronára,

a ragyudasi *Secazana* 30.000 K.-ról 60.000 koronára,

a szerkai *Sercaiana* 50.000 K.-ról 150.000 koronára,

a petrovozellői *Steana* 100.000 K.-ról 160.000 koronára,

a temesvári *Timisiana* 600.000 koronáról 1.210.000 koronára.

Vagyis 13 intézet 1.960.000 koronával. A román pénzüzetek új tőkája tehát összesen 2.694.000 korona.

Az új alapításokkal együtt a magyarországi román bankok száma 154-re emelkedett: ehhez járul közel 70 szövetkezeti alapon szervezett román intézet, úgy, hogy a hitellel foglalkozó román nemzetiségi intézetek száma 224-re rug. Ezek közül a legnagyobbak, sorrendben: a nagyszabeni *Albina*, az aradi *Victoria*, a szászvárosi *Ardeleana*, a temesvári *Timisiana*, a balázsfalvi *Patria*, a nagyváradi *Bihoreana*.

A román pénzüzetek közül többen a hitelnyújtáson kívül a parcellázási ügyekkel is foglalkoztak. Így a *Victoria* közreműködésével parcellázott a gróf *Katour*-féle tízezer holdas birtok, a vajdahunyadi *Hunadoare* a *Csernay Domokos* féle hatszáz holdas nemesi birtokot parcellázta, az *abrudbányai* *Aurora* hasonló kiterjedésű parcellázást finanszírozott, a brassói *Stuparul* pedig 1245 hold bérletnek kisbérletekre való fölosztását közvetítette.

A román pénzüzetek közreműködésével megalakult a *Fortuna* biztosító intézet 1 millió korona alaptőkével, amely működését 1911-ben fogja megkezdeni.

Érdekes része a jelentésnek, hogy a *Solidaritatea*, a magyarországi román pénzüzetek szövetsége két román ifjút pénzügyi tanulmányozás céljából *Darmstadt*-ba küldött ki.

**Kathreiner-féle
Kneipp
maláta kávé**

utólérhetetlen
előnyei folytán
naponta milliók
isszák. Egyedül
igazi családi
kávé! Olcsó és
egészséges.

312-1.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tévirati megoszlás.

Budapest, január 14.

Amerika változatlan. Kínát, vételkedv javult, 25 ezer mm. 5-7 1/2 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilométert számítva:

	Déli sárlát	2 órai márlat
Búza 1911. áprilásra 11.18-11.19 11.19-11.20		
Árpa 1911. májusra 11.06 11.07 11.09 11.10		
Búza 1911. októberre 1.66-1.67 1.68-1.69		
Rozs 1911. áprilásra 8.03-8.06 8.11-8.12		
Rozs 1911. októberre 7.93-7.94 7.94-7.95		
Tengeri 1911. májusra 5.63-5.66 5.64-5.65		
Zab 1911. áprilásra 8.61-8.62 8.60-8.61		

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés)

— Jan 14. —

Magyar aranyárjádék 4%	111.35
Magyar koronárjádék 4%	91.95
Magyar koronárjádék 5 1/2%	81.25
Mag. földt. h. kötvény 4%	92.50
Horvát-szlavon földt. h. kötvény	94.—
Magyar nyereséysorsógy kölcsön	225.—
Magyar és szegedi sorsógy kölcsön	151.—
Oszt. áradék papírbau	93.25
Oszt. áradék ezüstbe	97.25
Oszt. áradék aranyban	116.00
Oszt. koronárjádék 4%	93.10
1860. évi oszt. államsorsógy	165.—
Oszt. magyar bank-részvény	18.90
Magyar hitelbank-részvény	806.75
Oszt. hitelintézet-részvény	876.75
Oszt. mag. államvasuti részvény	749.50
80 frankos arany (Napoleonkor)	19.2
Német birodalmi marka	-117.42 1/2
London vista	-240.37 1/2
Paris vista	95.05
30 márkás arany	23.50

Felelős szerkesztő:
BOLDRA LAJOS

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb **Órája**

„Schild Frères Co“ Granges Schweiz.

Aradon csakis

Weinberger Ferenc, Gallert és Fia és Assael H. és Fia
uraknál kaphatók.

NEMZETI SZINHÁZ.

Vasárnap, 1911. január hó 15 én:

Délután 3 és fél óraker mérsékelt helyárrakkal:
Füredi Vilma és Scheiber Ferike felléptével:
Rip van Winkle.

Regényes nagy operette 3 felvonásban, 4 képben. Írták: Mailhac és Tarnie Fordították: Evva L. és Fát J. B. Zene,ét szerzte: Planquette.

SZEMÉLYEK:

Rip van Winkle L. díszlaj J.	Nikk. fogadás Kulcsár L.
Lizbeth, neje Füredi V.	Katrina Zalay Margit.
Derick Heltai Jenő.	Szollm Füredi V.
Adrien, fia Cséh Ferenc.	Charlotte Benkőné.
Adrien, I. felv. Scheiber F.	Hudson Herold E.
Van der Bilt Vass Jenő.	Hadnagy Halmi Béla.

Kezdeté délután 3 és fél óraker.

Este 8 óraker rendez helyárrakkal:

C) barlet. C) barlet

Cigányszerelem.

Regényes operette 3 felvonásban. Írták: Willner és Bodansy. Zenéjét szerzte: Lehár Ferenc Fordította: Gábor Andor. Rendező Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Dragotin Heltai Jenő.	Zórika Wlassák V.
Boleszku Huszár K.	Jolán Sz. Rentai B.
Dimitrianu Vas Jenő.	Körösházy Dicsay Nusi.
Józi cigány Cséh Ferenc.	Julca Fenkőné.
Mózi Polgár S.	Foresku tiszt Herold E.
Mosu Kulcsár L.	Liabic bejár Mazor F.

Kezdeté este 7 és fél óraker.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911 jan 15-én, vasárnap.

(Baró Simonyi-úton 1. szám, Szabadsg-ter mellett.)

1. Pár iada. Humoros. — 2. B. m. Látványosság. — 3. Egy a-arta a vézet. Dráma. — 4. Mozgófénykép revüe. Aktuális felvetel. — 5. Pali a puritan. Kacagató. — 6. Saragosa ostroma Szenzációs tört. felvetel. 7. Pénzhány. Humoros. — 8. Halott ablás. Dráma.

Előadások d. u. 3 órától kezdve.

Január 17, 18, 19-én

Tamás bácsi kunyhója.

Az amerikai rabszolgá-árok borzalmai. A kép elővása egy éráát vesz igénybe

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-terti új Lloyd-palotában.

Műsor: Ma vasárnap 1911. január 15-én

1. A richmondi rt. Dráma. — 2. Német haderő a vízen. Természetutáni felvetel. — 3. Atya és bírő. Dráma. — 4. Nyári lakodalom. Humoros. — 5. Mozgófénykép-űjság. A mult het eseményei mozgófényképében. Természetutáni felvetel. — 6. A színreható tallér. Kacagató bohózat.

Helyárrak: Páholy névenként 1 kor. Zárts ék 1 kor. I-ó hely 80 fill, II-ik hely 60 fill, III-ik hely 40 fill, IV. hely 20 fill.

Az előadások délután 3 óraker kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtéren kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhátsr. — Buffet.

Délelőtt 11 óraker az Országos Magyar Isko'agyesület aradi fiókjának ingyenes munkásképző-előadása.

NYILTTER.

Eladó telek.

Belvárosban

(Varjassy József-utca)

250 □-öi területű

üres telek

gyümölcsös kerttel eladó.

Bővebbet Braun Miksa zsáküzlet Borsos Béni-ter z.

325

Telefon 594. sz.

Kávé és tea

Kivonat KOTÁNYI JÁNOS árjegyzékéből:
Nyers kávé:

Jamaika 1/2 kg.	K 1.40
Portorico 1/2 kg.	K 1.50
Cuba 1/2 kg.	K 1.60
Arany jáva 1/2 kg.	K 1.60

Pörkölt kávé:

Saját villanyerőre berendezett gőzkávépörköldémből

Jó minőségű 1/2 kg.	K. 1.60
Finom minőségű 1/2 kg.	K. 1.80
Legfinomabb keverék (Cuba, Arany, Menádó, Mocca) 1/2 kg.	K. 2.20

Tea:

Törzmelék-tea 1/2 kg.	K. 2.50
Congó-tea 1/2 kg.	K. 3.-
Családi keverék 1/2 kg.	K. 5.-
Legfinomabb Király-tea 1/2 kg.	K. 6.-
Ceylon-tea a legerősebb zamatu 1/2 kg.	K. 6.-
Kitünő teasütemény-keverék 1/2 kg.	K. 0.75

Rum:

1 liter családi tearum	K. 1.70
1 liter finom braziliai rum	K. 2.20
1 üveg 7/10 liter finom jamaicai rum	K. 8.30

A világ-hírű **Kotányi-paprika** eredeti dobozokban

Kotányi János

kávé- és tea-nagykereskedő.

Szeged, Budapest Bécs, Berlin, Abbázia,

ARAD.

Jozsef főherceg ut 3. sz., az „Arad Csa-nádi Gazdasági Takarékpénztár” épületében.

Az aradi és vidéki bőriparosok raktárszövetkezete felszámolás alatt

1911. január 23-ikán

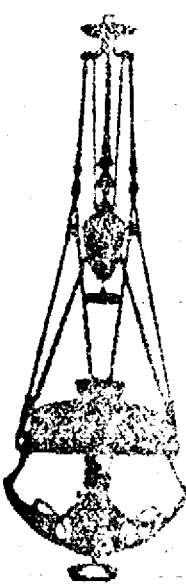
az aradi Ipartestület kistermében este 6 óraker

közgyűlést tart.

Tárgysorozat: 321

1. Felszámoló jelentése a felszámolás eddigi eredményéről.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Egy felszámoló választása.

Jelen közgyűlés az alapszabályok 55 § a értelmében a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

Helyszüke miatt az összes raktáron levő

alkalmi

ajándéktárgyaknak alkalmas tárgyak,

bámulatos olcsó áron

lesznek árusítva.

Oriási választék izléses üveg, porcellán és mosdókészletekből, modern függő és asztali lámpákból. Figurás dísz tárgyak porcellán, majolika, bronz és elsőrendű china ezüsből, ugyszintén legjobb minőségű alpacca és china ezüst evőeszközöket tartok.

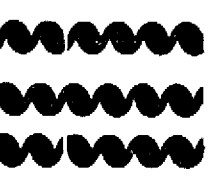
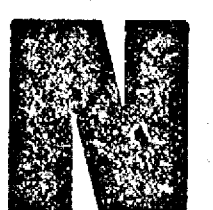
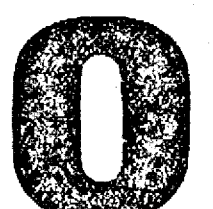
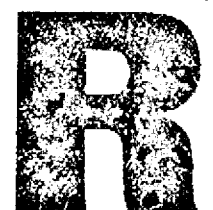
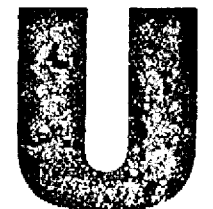
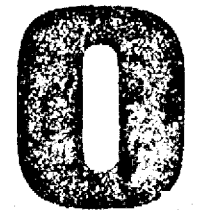
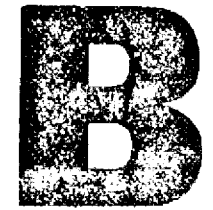
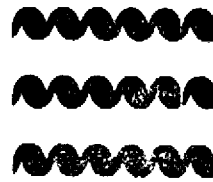
Legnagyobb választék modern képkeret mintákból.

= Fischer Mór, =

Andrássyter 18. Fischer Eliz-palota.

4501

Városi és megyei telefon 568

szines vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány- és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladásra

HUSSERL M.

dohánykülönlegességi tőzsdéjében.

4565

Szivarkahüvely
Verge szivarka-papir.

hull a haja vagy korpás a fejbőre

mint a legtökéletesebb és biztos hatású szer, egyedül a világhírű:::

**Dr. William Patterson-
féle
American-Hair Petrol-**

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár: 311

Arad és vidéke részére

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2. sz.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Magyarországi vezérképviselőt:

**Barabás és Stefanovits,
Budapest, Alag-utca 5. szám.**

Kozmetikai Gyógyintézet!

Fennáll 1892 óta.

Főorvos: Dr. Jutassy József,
bőrgyógyász egészségtan-tanár, az orvosi kozmetika legelő és legrégebb szakorvosa.

Sikereink titka, hogy tudományos alapon működünk.

Szépségrontó bőrbajokat gyorsan és biztosan meggyógytunk.

Elváltozott arcokat, eltorsult orrokat csinosra formázunk.

Szépítőszereink házilag készülnek és ártalmatlanok.

Szépítő készleteink mindazon szereket tartalmazzák, melyek az illető szépséghibák ellen valók: ezek:

Bőrpoló készlet

szerel a természettől szép, üszta, normális arc és kéz bőrét konzerválják, **adistia**; a kényes, száraz, hámlós, durva, érdes, libabőrös, sömörös bőrt **finomítja, puhítja, simítja**; a petyhüdt bőrt **felfrissít** s megmentik a további fonyatlástól; a **ránccokat eltüntetik**. — Teljes készlet 10 kor. Próbakészlet 5 korona.

Bőrgyógyító készlet

a zsíros, fényes, kihevülő, könnyen piroló arcok ápolására (mattátételre) szolgál; gyógyítja a **bőrrakát** (mitesszer), a **pattanást** (vimmert), a **bőrlikacsokat** (pórus) a **fulságos izmudást, vörös kezet, vörös orrokat, fagyási foltokat**. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Bőrkoftató készlet

szerel feltűnés nélkül használható; hófehérré tesz a fakó, sárga vagy barna arcot, a **szeplőt, málfoltot** gyökerelem elmulasztják. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Bőrhámlasztó készlet

elmulasztja a **tág bőrpórusokat** a benne ülő évtizedes mitesszerekkel együtt; eltünteti a **pattanások nyomait**, a **lencsefoltokat** és a kisebb **sebhelyeket** (hímlőhely); leszedi a legmakacsabb **szeplőt** és **málfoltot**, a **lángvörös rózsapattanást** és a **kékes borvirágot** is. A bőrhámlasztás körülbelül egy heti szobafogsággal jár, mert nagyon drasztikus. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Hajgyógyító készlet

hajkorpá, hajhullás ellen s a hajnövekedés erősítésére. Teljes készlet 10 korona. Próbakészlet 5 korona.

Szörvesztő készlet

a felesleges hajnövekedés (archajak) gyengítésére és palástolására. Teljes készlet 10 kor. Próbakészlet 5 kor.

Hajfesték. 6585

A hajfestés nagy gondot ad, mert a hajfestékek közt kevés az ártalmatlan és megbízható **Dr. Jutassy** főorvosunknak hosszú tapasztalatai alapján végre sikerült olyan hajfestéket előteremnie, mely ez idő szerint a legtökéletesebb: tudnillik csak a haját fogja, a fejbőrt nem, a fehéremült nem piszkítja, természetes színt ad mely nem fakul és színében nem jár szik, rendkívül tartós, a kezelés igen egyszerű. Idegen segítséget nem igényel és sem a hajnak, sem a fejbőrnek nem árt. Egy adag **Dr. Jutassy-féle hajfesték** ára használati utasítással 10 korona és kapható a következő színárnyalatokban: **aranyzóke, sötétaranyzóke, világosbarna, gesztenyebarna, fekete.**

Aki a megfelelő készletet nem tudja megválasztani, annak személyesen vagy levélben díjmentesen adunk felvilágosítást.

A Dr. Jutassy-féle készletek és hajfestékek kaphatók minden gyógyszerárban és drogeriában

FŐRAKTÁR:

KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 4. SZ.

Szétküldés utánvétellel. — Kérjük pontosan megjelölni, hogy teljes vagy próbakészlet kívántatik-e, különben teljes készletet küldünk.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Jerusalem Else: A Szent Skarabäus, Doyle C.: A Clomberi rejtély, Szomaházy: A karnesther, Herczeg F.: Mikszáth Almanachja 1911-re, Kemal Bey: Gülnehál, Biró L.: Elbeszélések, Mann: A boldogság akarása, Kóbor T.: Hamupipőke öngyógyítása, Schaw: Cashel Byron mestersége, Dr. Hankó: Universum V., Green A. K.: Melyik a három közül, Diplomata: A hannoveri huszárok, May Károly: A felelmetes, Móricz Zsigmond: Sárarany, Tragédia, Ambrus Zoltán: Ifjuság, Ignotus: Színházi dolgok, Wedekind F.: Novelek, Schnitzler A.: Az élet szava, Ady Endre: Igy is történhetik, Lovik Károly: Egy barátságos ház története, Mikszáth Kálmán: A fekete város, Rákosi V.: A párisi gyújtogatók: Szöllösi Zsigmond: A férfi szerelem.

Németben: Crocker B. M.: Entgelt, Franzos E. K.: Die Juden v. Barnow, Zittelmann K.: Von den grossen Mauern, Georgy Ernst: Theater, Doyle Connan: Ein Duett, Franklin Edgar: Der Meergrüne Wandschirm, Rittland Klaus: Wenn die Fackel sich senkt, Boy-Ed Ida: Ein königlicher Kaufmann, Rosner Karl: Der Herr des Todes, Blumenthal: Eine Frauenbeichte, Klinckowstroem: Die Insel des Friedens, Schnitzler Arthur: Komtesse Mizzi, Schaw Bernard: Künstlerliebe, Hermann Georg: Kubinke, Heimburg: Waldblumen, Gersdorf Ada: Ein Fürstentraum, Harder Agnes: Siebenschläfer.

Kölcsönadíj: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

A vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcsöntári díj havi 2 kor., vagy fizetenként 30 fill.

Legújabbak: Zerkovitz: A kéknek a szívük fáj... Add ide!!! Tudja Isten. Weiner: Csókolóztam. A hangli. Grósz: A pécskai cigánysoron. Vánkos nóta. Csillag nóta. Simko: Ne kórholjon édes anyám, Mikor mentél?. Fall: Puppenmädel. Heidelberg: A Jasz — leány. Sas Náci: Letűnt a nap. Hajtsd ide párom a fejedet. Kun M: Pincér fizetek. Weiner: A pesti duhaj. Komáromy: Vándor keringő. Sas Náci: Gesztenye nóta, Já maga az a Grün!? Nicholson: Nagysád ne siessen... Wollner: Néger Don Juan, Zerkovitz: Rövid az élet, hosszú a sir! Heidelberg: Dal a kiskorú Pistáról, A mama, Dr. Gelén: Fagyos história. Gerő: Nóta a Zsuzsáról. Fráter: Ha meghalok. Huzzad cigány. Tellmann: Tücsök dalok. Granichstaedten: Mein Mann war eine Woche in Paris. Menckton: Züllen, züllen, Zerkovitz: Bukj el szoknya.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

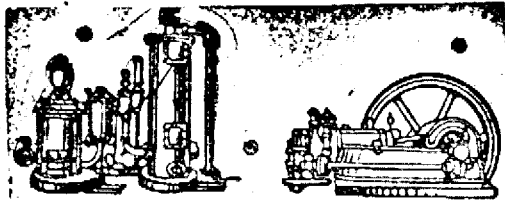
Kiváló vegyi összetétel következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknél, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Központ: Budapest, IV. Ferencz körút-rajpart 22.
Külföldi: EPERJES.

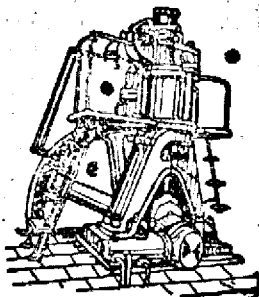
Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházán szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 226
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 2-1

Kalmár és Engel

Motor és Gépgyár
Városi raktár és iroda: BUDAPEST, VI. Úteg-utca 19.
Világhírű! Eredeti! „Benz”

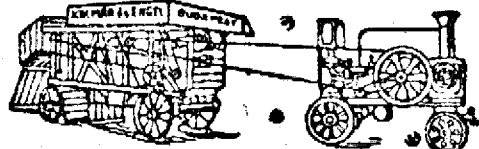
Szivógásmotor telep. — A jelenkor legolcsóbb üzeme. „Benz” nyersolaj motor.

DIESEL

RENDSZER

Elismert legjobb gyártmány. 6678
Ajánlja benzin-lokomobilos cseplőkészleteit, melyek bámulatos egyszerű szerkezetűek.

Teljes jótállás, kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közveszélyes, csúszás és meghűlésekkel.

Figyelemre méltó. Silány hamisítványok miatt be vásárlásakor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ár üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és ágyasóván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. nos.

3717

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig. Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1911. január hó 14.

Keresünk:

Aradra: Fogyasztási szövetkezet részére óvadékképes üzletvezetőt, továbbá több évi gyakorlattal bíró irodistát és egy parasztrófós segédet.

Vidékre: egy könyvelőt, továbbá 2 fűszer, rőfös és rövid, 2 rőfös és 2 divat, 2 vas és fűszer, és 3 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismérrel bíró segédet.

Alánlunk:

több gyors és gépirónót, illetve irodistanót, továbbá 8 fűszer és rövid, 2 kézmű és divat, 1 férfi és női divat, 1 vas- és fűszer, 1 bőr és 3 vegyes szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 301

Klein Sándor, Keppich Zsigmond

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön bánja, Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem használja.

6835

SEBEKET

gondosan kell megőteni minden tisztáltságtól mert elhanyagolás esetén nagyon káros nehezen gyógyítható következményei lehetnek. Mmár negyven éve a legkiválóbb kötszereknek bizonyult a Prágai házikőcs, megóvja a sebet, megakadályozza a gyulladást és a fájdalmat, időtálló hat és elősegíti a szövődést és gyógyulást.

POSTAI SZÁLLÍTÁS NAPONKÉNT.

1 tégely 70 fillér, 3 kor. 16 fillér előleges beküldése ellenében 4, 7 korona ellenében 10 tégelyt küldünk az osztr. magy. monarchia minden állomására.

Vigyázzunk a gyártmány és a készítő nevére, Arra és védjegyre. Valódi csak 70 fillér.

Főelárusító

B. FRAGNER,

cs. és kir. udvari szállító Gyógyszerár „A FEKETE SAS”-HÍZ Prága, Kleinseite, Ecke, der Nerudgasse Nr. 203. Raktár Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárban. A 4055

EGGER EMULSIO

csak a védjeggyel valódi

Minden szülő adjon hideg időszakban gyermekeinek EGGER EMULSIOT, mert ez erősíti a gyermeknek, előmozdítja a csontképződést, fejleszti és táplálja. Hatásos ellenazere a köhögésnek, gyomorrenyhésnek. Megbecsülhetetlen fogzás idején. Hirves orvosok ajánlják, mert a legjobb csukamájolaj preparátum, nincs kellemetlen szaga, jóízű, könnyen emészthető és elejét veszi a különféle gyermekbetegségeknél.

Egy üveg ára 2 korona a gyógyszerárakban.

Postán 3 üveget bérmentve 6 koronáért a pénz előzetes beküldése után vagy utánvetel küld:

„Nádor-gyógyszerár” Budapest, VI., Váci-körút 17.

Ingyen és bérmentve küldjük a minden szülőnek nélkülözhetetlen füzetet: „Hogyan védkezünk a gyermekbetegségek ellen?” Kapható: Krebsz Géza gyógyszerárban és Vojtek és Weisz duoguerájában. 6008

Használt Ólom

megvételre kereset k

Vörösbükk

Évi háromezer köbméter vörösbükk rönk szállítását akarja lekötni hosszabb időre közvetlen a termelőnél egy elsőrangú cég, amelynek az a szándéka, hogy Arad vidéken fűrészt és faiparvállalatot létesítsen. Szíves ajánlatokat „Arad vidék 86113 sz” jelige alatt Schalek Henrik hirdetési irodájába kérünk. Bécs I. Wollzalle 11 6877

324

Ákác-utca 7. számú ház és szőlő kedvező feltételek mellett

azonnal eladó.

Bővebbet DR. GROSS ALADÁR ügyvédi irodájában, Tabajdy-utca 1.

Egy ügyes megbízható segéd

ki a rőfös szakmában kellő jártassággal bír, vegyes kereskedésben azonnal alkalmazást nyerhet.

Ajánlatok fizetés igény megjelölésével hozzám intézendők,

Steiner Samu Borossebes.

314

Új képkeretező műhely Aradon!

Képkeretező műhelyt

Értesitem úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy Aradon, Salacz-utca 3. szám alatt egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő speciál

nyitottam, hol raktáron tartom a legmodernebb képkereteket dus választékban. 107

Képkeretezéseket saját műhelyemben a legprecízebben készítek. — Elvállalok minden e szakmába tartozó munkákat a legjutányosabb árak mellett. — Üvegezési munkákat szolid árban eszközölök. — Olajfestményeket eladásra elfogadok!

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Freimann József.

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl gyökeres és elsőrendű minőségben

HÁMGRI-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Gróf Potocki uradalom Gurahoncon

ajánlja szigoruan selejtezett 1658

2 éves II. oszt. bükkhasábfáját.

UGYANOTT KAPHATÓ

szőlőkaró, erdei és mezei talpfa.

mig a készlet tart.

Telefon 162. sz.

Telefon 612. sz.

Páratlan minőségű

la. Porosz Szalon Fűtőszén, la. Porosz Diókokszt

jutányos árban kapható

Reusz Mór és Fia cégnél Arad, Boros Béni-tér 12.

Alapították 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztetem. 62

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német es francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferenc-utca 28 sz.

Telefon szám 25.

500 koronát

fizetnek annak, aki **Bartilla**-fogviszónak használatát mellett, üvege 80 fill. valaha levet fogtájást kap, vagy a szája büszk **Bartilla A. Brückner**, (B. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen **Földes Kelemen**nél, Deák Ferenc-utca 11. sz., Roxnyay Mátyás-nál, Szabadság-tér és Vojtek és Welcz. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla**-féle fogviszét. Hamisítványok feljelent. 161 díjaztatnak. 711

Ügyes kárpitos

olcsón ajánkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre.

Vidékre árfelemelés nélkül.

Stáhl M.

Bercsényi Miklós-utca 32. 8435

Önnek óvni kell a feleségét. 1877

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tubó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálairatok ezrei igazolják, diskreten küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 266. Lindenstr. 51.

AKI

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg 381

Rumkivonatof.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár: **Földes Kelemen**

gyógyszerésznél!

PALMA

6581

Szenzációs ajándékok!

Minden egyes megrendelőnk, aki fényképfelvételeit nálunk eszközli, teljesen ingyen egy díszes Biedermayer szerű naptárt kap ajándékba saját arcképével.

Stojkovits és Békés

216 Fotoművészeti szalonja Arad, Szabadság-tér 16. szám.

(Domány-palota.)

Kérjünk
Storm-Slipper
hőcipőket a

Főraktár Magyarország és Ausztria részére Wellisch, Frankl és társa cégnél Wien, I. Fleischmarkt 12-14.
Aradon kaphatók: Brunner Béla, Guttmann és Berger, Meisl és Adler, Münz I. cégeknél. 4532

Tisztviselők figyelmébe!

Osztr. magy. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsönügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.
Válaszbélyeg csatolandó.

Nélkülözhetetlen háziszer

„Doré” sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásnak bizonyult.

A Doré sósborszesz kitűnő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejtájs, lábfej, oldalcsúrák, hátfájás és csúszós fájdalmaknál. 421

Belsőleg: 20-40 csepp cukorra csepeentve kitűnő fájdalomcsillapító és gyomorerosítószer.

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt
44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerterében,
továbbá: Ring Lajos gyógyszerterében és Vojtek és Wolaz drogueriájában kapható.
Vigyázat a DORÉ névre.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Dobozok 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljtem!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Krebuz Géza, Ring Lajos, Ring Lajos, Rozsnyay J. dr. ö. k., Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerterekben. Békán: Nestor és Vojtek és elax drogueriájában.
Győrökön: Masznyik Dániel gyógyszerterében.
Magy.-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerterében.
Ó-Pécskán: Kokesz János gyógyszerterében.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerterében.
Szikezőn: Püredy Ede dr. gyógyszerterében.

Értesítés!

Értesítem Aradváros és vidéke n. é. közönségét, hogy a Ferray-utca 2. szám alatt 22 év óta fennálló Esck L-féle

cukorka, csokoládé és déli gyümölcs különlegességi

tisztelettel megvettem

és azt friss árukkal felszerelve, személyesen tovább vezetem. A kereskedői pályán sok éven át szerzett tapasztalataim abba a kellemes helyzetbe juttatnak, hogy b. vevőim megelégedését úgy első minőségű áruim, valamint olcsó árak és figyelmes kiszolgálás által kiérdemeljem, miért is szíves pártfogást kér kézzel szolgálatlaltal. 4121

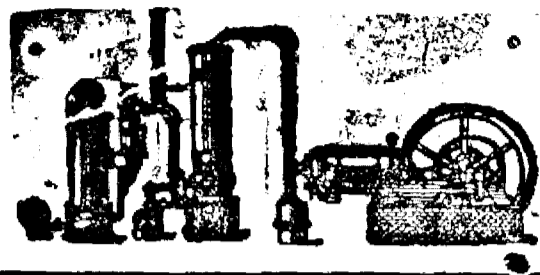
Németh Sándor és Társa.

SOK PÉNZT TAKARIT MEG HA CIPO TISZTITÁSNOZ

ÓRIÁS FEDÁK KRÉMET HASZNAL MERT CSAK 30 FILLER MINDENNYEL KAPHATÓ

SZABÓ ÉS TARSA

Mest Budapest, V. Báthory-utca 22. azelőtt Gyár-utca. — Ajánlják
 egy faasztal, kőszék, szerszámok és barnaszén tüze-
 lére alkalmas szivógáz telepeit.

Üzemköltség kőszék-
 kint körülbelül 1 $\frac{1}{4}$ —2
 fillér. Legmesszebb-
 menő jótállás. Árjegy-
 zék ingyen. — Olcsó
 árak részletfizetésre.
 6591

**Hubertus kötött és szövöttáru-gyár részvény-
társaságnál**

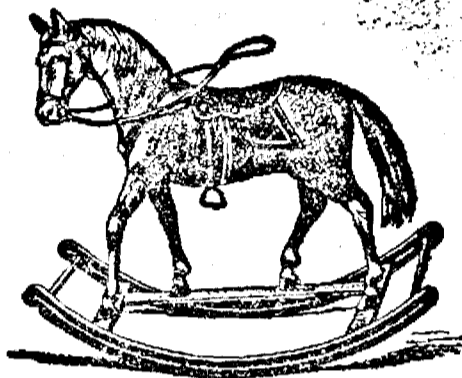
Békéscsabán, azonnal alkalmazást nyerhet kellő előképzet-
 téssel bíró

irodai gyakornok

magyar-, német levelezésben való jártasság megkívántatik.
 Gyorsiró előnyben részesül. 297

Játékok!!

mélyen
 leszállított
 árban
 kaphatók

Eisele János

koronás
 áruházában

hol az összes játékaruk kiárúsítatnak. 2485

Ertesítés!

Van szerencsénk úgy a helybeli, mint
 a vidéki nagyérdemű közönséget tiszte-
 lettel értesíteni, hogy Aradon, Bockó-
 utca és Háltér sarkán, a Rá-
 kóczi-kávéházzal szemben egy
 teljesen újonnan berendezett

**mosó és fényvasaló intézetet
 nyitottunk.**

Elvállalunk minden e szakmába vágó
 munkákat, u. m.: gallérokat, kézelőket,
 lértáncokat és bármilyen fahérműveket,
 melyeket hófehérre mosunk. — Egyben
 tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 éven
 át a Müller-féle vegytisztító gyár gőzmo-
 sóda osztályának vezetője voltam s így
 abban a helyzetben vagyok, hogy a leg-
 nagyobb megelégedésre szolgálom ki b.
 rendelőimet. — A n. é. közönség szives
 jóindulatát és támogatását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

Apró István és Társa

tulajdonosok. 440

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a t. biztosító közönséget értesíteni, hogy az olcsó díjtételeiről, valamint a
 károk rendezésénél tanúsított gyors és méltányos eljárásáról közismert **Bécsi biztosító-
 társaság** és **Bécsi élet- és járadék-biztosító intézet aradi képviselő-
 ségét** átvettem és működésemet a mai napon megkezdtem.

A Bécsi biztosító-társaság elfogad biztosításkokat:

1. Tűzkárok ellen épületekre, gyárakra, mezőgazdaságokra, (átalánybiztosítás) áruraktárakra,
 butorneműekre, stbre,
2. Jégkárok ellen,
3. Betöréses lopás ellen, végül
4. Üvegtörési károk ellen.

A Bécsi élet- és járadék-biztosító intézet-nél pedig az ember életére szóló és járadék-biztosítások
 köthetők mindenféle combinációk szerint

Midőn ezen új vállalatomhoz a t. biztosító közönség szives támogatását kérem,
 egyuttal arról biztosíthatom, hogy mindenkor azon leszek, hogy nagybecsű bizalmát kiér-
 demeljem.

Kiváló tisztelettel!

ÖZV. Lukács Lajosné

szül. Bing Berta.

306

Biztosítási iroda: Andrássy-tér 6. szám I. emelet Verbos-féle ház.

Meghívó

a „Borosjenői takarékpénztár részvénytársaság”

XXIII. évi rendes közgyűlésére,

mely 1911. évi január hó 29-én (vasárnap) délután 3 órakor fog megtartatni
Borosjenőn, az intézet helyiségében.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítő 2 részvényes kijelölése.
  2. A mérleg-, veszteség- és nyereség-számla előterjesztése, az igazgatósági és felügyelő-bizottság elentése és a tiszta nyereség mikénti felosztásáról szóló indítvány tárgyalása.
  3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  4. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
  5. Az alapszabályok 31 §-a értelmében intézeti elnök választása.
  6. Az alapszabályok 22 §-a értelmében teendő indítványok tárgyalása.
- Borosjenő, 1911. január 11.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla.

Vagyon.	Kor.		f.		Teher.	Kor.		f.	
Pénztári készlet			51884	58	Részvény tőke			120000	—
Váltó			1941688	—	Tartalékalap			178500	—
Jelzálog kölcsön			383648	—	Takarék betét			1463528	61
Folyószámla (fedezet mellett)			229372	30	Telepítvény (viztszám. váltók)			782197	—
Értékpapír számlán					Letét			82090	—
a) értékpapír	6000				Függő (elszámolatlan tételek)			22391	73
b) betét	82090		88090	—	Átmeneti kamatok ...			32554	70
Ingtatlan számla			50000	—	Fel nem vett osztalék ...			240	—
					Nyereség			57080	84
			2738577	88				2738577	88

Veszteség- és nyereség-számla.

Veszteség.	Kor.		f.		Nyereség.	Kor.		f.	
Üzleti költségek			14677	35	Kamat leszámított vál-			135559	65
Takarékbetét kamat			68186	70	tók után			27259	02
Adó			22873	78	Kamat jálzálog kölcsön				
Nyereség			57080	84					
			162818	67				162818	67

Borosjenő, 1910. december 31-én.

Russu Béla, s. k. br. Solymossy Lajos, s. k. Karton Aladár, s. k. Urschitz Antal, s. k.
főkönyvelő. ig. elnök. vezérigazgató. pénztárnok.

Dr. Csillag Ignác, s. k. Schreier Jakab, s. k. Dr. Gyarmathy Ernő, s. k.
ig. tag. ig. tag. ig. tag.

Fejér György, s. k.
ig. tag.

Vertán Ernő, s. k.
ig. tag.

Jelen mérleg-számlát, valamint „veszteség- és nyereség-számlát” megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk, s mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Dr. Barbura Szevér, s. k. Frisch József, s. k. Juhász Árpád, s. k. Strasser Péter, s. k.
fel. biz. elnök. fel. biz. tag. fel. biz. tag. fel. biz. tag.

Új minta- és gazdasági gép asztalos műhely!

Van szerencsém az érdekelteket értesíteni, hogy Aradon, Mikes Kelemen-utca 45. 47. számú házban minta és gazdasági gép műhelyt nyitottam. — Elvállalok a legszakosabb kivitelben minden e szakmába vágó munkát leggyorsabban és legolcsóbb árak mellett. — Szíves pártfogást kér 4488

kiváló tisztelettel

Kronberger István

műasztalos.

Úgyes tanuló fölvétetik.

Egy 40 év óta fennálló, jóforgalmu fűszer- és vaskereskedés Ujszentannán, a piactéren, közvetlen a templom mellett azonnal kiadó.

Bővebbet: **Zimmermann Ádám** urnál, Ujszentanna.

Elsőrendű

temetkezési vállalat

Pankota Fő-ut, motor végállomás. Üvegezett diszgyáskocsi, nagy érc, tölgyfa és fenyőfa koporsók raktáron a kegyeletes közönség részére készen áll. Finomabb, egyszerűbb szemfödelek, koszorúk, koszorúszallagok, aranyos feliratok, fekete fátyol és fehér vállszallaggyertyák, különféle cipő, harrisnya, szóval temetéshez való vagy tartozó cikkek előmért szolid árban kaphatók

Stoloz József,

asztalos és temetésrendező vállalkozó Pankotán.

— Alapított 1879. évben. —

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és órásmesterei

Deutsch Izidor

óra és órásmester

Wettzer János-utca, Miskolc-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és Brill társaságok a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek TELEFON 688. TELEFON 489.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. **Farkas Streicher** Arad, Tököly-tér 1. 2974

Használt kerékpárt

és gramofont megvételre keresek. **Weber**, bizományi iroda Világos. 4572

Pincehelyiség

műhelynek kiadó. Bővebbet ifj. **Weisz Mórnai Wesselényi és Vargassy József** u. sarkán. 122

Magántanulókat és bejárókat

mérsékelt díjazás mellett elvállal. **izr. fiúinternátus. Steiner, Chorin** Aron-utca 1. szám. 166

Elsőrendű fodrász

ki a legkényesebb igényeknek is megeléged, alkalmi fésüléseket vállal. **Inczedy Etelka, Gróf Károlyi-utca 10.** 4583

Szüleirelt francia hölgy

órákat adna. **Mária Lujza Vincent, Illés-utca 95.** 255

100 kororát adok annak,

aki nekem egy pénzbeszedői, rakárnoki, ispáni, vagy jobb hivatal-szolgái állást közvetít, kaucióval rendelkezem. **Cím a kiadóhivatalban.** 252

Csermón

a főtéren, mézárós és hentes-üzlet, berendezéssel átadó. **Cím: Weinberger Menyhért Csermón** 265

Kerestetik

magyar, német, román nyelvismeretű óvadékképes elárusító könyvelő Lippán létesítendő fióküzletünkbe. **Singer Co** varrógép részvénytársaság Arad, József főherceg-ut 9. szám. 287

Kereselek

üzletem részére 4 polgárit, esetleg maturát végzett ügyes fiatalembert, kit megfelelő fizetéssel két évre gyakornokul alkalmaznék. Az illető a szakmán kívül a könyvelést és levelezést is elsajálíthatja. **Kölcsönkönyvtáram** részére pedig keresek 4 polgárit végzett ügyes kisasszonyt. **Kerpel Izsó** könyvkereskedése. 4071

Magántanulók figyelmébe.

Közép- és polgári iskolai tanulókat magánvizsgálatra mérsékelt áron előkészít három polgári iskolai szaktanár, **Ujszentannán.** **Cím a kiadóhivatalban.** 328

Észerszám

és nyereg, használt, de jókarban lévő, megvételre kerestetik. **Cím a kiadóban.** 4628

Nagynyi Uniformis

jó karban, közös gyalogsághoz, közép termetre olcsón átvehető. **Weitzer utca 17. I. e. 31.** 317

Valódi Foxterrier

kitűnő poczkofogó, idomított ugró. **him 4 éves, eladó. Weitzer-utca 17. I. e. 31.** 318

Jlés utca

133 b. számú jókarban lévő ház, melyben 4 szoba 4 konyha és mellékhelyiségek vannak eladó. **Bővebbet ugyanott.** 316

Egy hávezetelő

gyermeknek mellé ajánlkozik. **Cím a kiadóban.** 315

Egy keveset használt

pedálos cimbalom eladó. **Cím a kiadóhivatalban.** 311

Eladó

fényezett 2 szekrény, 2 ágy, egy éjjeli szekrény és 1 kis toilett 78 forintért. **Értekezhetni Rákóczy-utca 10. ajtó 11.** 287

Elveszett

egy nagy hosszú szőrűsárga Bernáthegeyi kutya **Vulkán** névre halgat, a megtaláló gazdájától **Kossuth utca 17. illő jutalmat kap.** 319

Jrodistanő

ki gyakorlattal bír a német, gyorsírás és gépirásban jártas, azonnali belépésre kerestetik. **Magyar és német ajánlatok Kohn Armin** üvegkereskedő **Eötvös-utca 11. kértnek.** 322

Megjelent

Tolnai Világlapja I—III. füzetek és összes kedvezményekkel együtt, Világtörténet VI. kötete stb. állandóan raktaron. **Krausz Paulin** könyv- és papirkereskedésében, színházépület. **Ugyanott** diszlelőpapír és egyéb ajándék tárgyakban mély árleszállítás. 234

Felvételek

óvadékképes pénzbeszedő és elárusító ügynökök nagy jutalék mellett vidékre. **Singer Co. varrógép-részvénytársaság** Arad, **József főherceg-ut 9. sz.** 286

Vegyeskereskedés vidéken

konkurencia nélkül, korlátlan ital, jog és trafik, házzal eladó. **Cím a kiadóban.** 294

2 üres szoba

(1 utcai és 1 udvari) külön bejárattal új házzal kiadó. **Petőfi-utca 10. Értekezhetni ugyanott a házmesternél.** 301

Egy szép butorozott

szoba kiadó. **Ugyanottan Szt-István-utca 3. sz. alatt egy teljes ebédlő eladó.** 327

Egy darab

Heim-féle valódi Meidinger-kályha és egy darab másféle kályha, mely egy nagyobb lakást is fűthet, elköltözés végett azonnal eladó. **Szívességből felvilágosítást nyújt Rubinstein Mór** szállító **Arad, Minorita-palota. Ugyanott megtekinthető.** 303

Privatbeamter

Reichsdeutscher sucht Mittagstisch in gutem Hause geflg. **Offerten mit Preisangabe unter Chiffre M. R. 99. a. d. Exp. des Blattes.** 304

Kiafő:

egy, vagy két butorozott szoba és egy 3 szobás uri lakás mellékhelyiségekkel **Luther-u. 1.** 310

Kereselek

egy külön bejárattal butorozott utcai szobát, közel a Szabadság-terhez. **Ajánlatokat „Állandó lakó” jellegre a kiadóhivatalba kérek.** 305

Házasságközvetítőknek 302

és bármily más foglalkozású hölgyek és uraknak állandó mellékjövedelmet biztosít. **Schlesinger L. Berlin, Amt. 18.**

Ha rosszul lát

forduljon bizalommal az igazi tanult lát-szerészhez (optikushoz) **Fógel Gyulához** **Arad, Boros Bani-tér 4. szám. (dr. Szele József ügyvéd ur háza, a Széchenyi-gőzmalommal szemben.)**

Szemüvegek, cvikkerek, lorgnetek szakszerű vizsgálása igazi szohu szabott áron. **Dívatos cvikker ajándékok!** **Hömörök, szesz, bor- és egyéb folyadék fokmérők.** **Színházi látesővek, szíjjas tokban, kitűnő nagy leucsekkal** már 6 forint 50 krajcártól. **Dívatos, nyelés gyöngyház láteső 12 forint.** **Szemüveg javítások, esetleg új üveg tételek zonnal, olcsón készülnék.** **Gramofonok, gramofon lemezek, (Hulló falevel, Cigányszerelem, Balkáni hercegnő stb. felvételek) nagy ketoldások 1 forint 25 krajcár.**

Raktár: 21

valódi hegyi jegecz szemüveg, s cvikkerekből. **Minden rendelés, vagy javítás** vidékre az üzlet költségén küldve.

Kiszeti ma-gát, ha rossz az órája és nem restell az utat, de leviszi **Boros Bani-tér 4. szám alá (dr. Szele József ügyvéd ur háza a Széchenyi-gőzmalommal szemben)**

Fógel Gyula

chronometer és műóráshoz (a magyar órák szaklapja főmunkatársa.) **Zsebóra javítás, (ha nincs nagyobb töres) 1 — frt.** **Kisebb javítások —50 kr.** **Ébresztő-óra javítás —50 kr.** **Zsebrák minden minőségben megépítésre készek, olcsó árban, például:** **Részelt (nem préselt szerkezetű) Rostopti óra 2:50 frt.** **Lapos acél óra dívatos 3— frt.** **Rzüst „Omega” 14— frt.** **Ébresztő óra 1:50 frt.** **Ingyen órák modern fazonba 4:50 forinttal.** **Gramofonok, gramofon lemezek (ajdonságok) 2 oldalasok 1:25 frt.** **Gramofon-javító műhely! — óráüveg 15 kr., óráüveg (II minőség. 10 kr.** **Minden óra javításhoz ingyen órák. 31**

Bükkfa

apritott, házhoz szállítva **100 kilogr. 2 kor.** **Bercsényi-utca 24. a csillaghoz** 320

Férfi és hölgy munkatársakat 302

a bel- és külföld minden városában keres azonnal, **Nemzetközi házasságközvetítő intézet.**

Üzlethelyiség

1911. február hó 1-től Kiadó. **Értekezhetni:**

Laendler Aladár

gőzfűrészt irodájában. 326

Valódi francia mellfűzők különlegességek kizárólagos raktára **Varga D. Dani**

Arad, András-tér 20. **Fűzőkhöz külön próbaterelem.** **Ernyő különlegességeken dus választék. Javítások és vilány-ernyő készítesek elfogadtatnak.** **Városi és megyei telefon 308**

Gépészkovács kerestetik

április elsejére a ki egy Mayer-féle 16-os benzin motort jól tud kezelni. Évi fizetés a következő, 19 hektó buza, 40 kiló szalonna, 40 kiló só, 2 hold á 1100 □-öl bevetett tengeri föld, 200 korona készpénz, egy tehén tartás, egy hizó és egy sertés tartás, 200 □-öl veteményes kerti föld, lakás és tűz lő fa. Ebből a fizetésből köteles egész éven át egy inast tartani.

Ajánlatok

Kera János

bérlő urhoz Borosjenő, pusztá kis
Tamánd küldendők.

318

ÚJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET. FELLNER SAMU

ékszerész és órás a Központi Szálloda mellett
Arad, Andrassy-tér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát
**drágakövek, arany, ezüst, prima china
ezüstárak és óra különlegességekben.**

**Legelőnyösebb beszerzési forrása alkalmi
ajándékoknak.**

Minden e szakmába vágó javítások saját műhelyem-
ben legpontosabban eszközöltetnek. 4135

Uj! Aradon még nem létezett! Uj! Gyorstalpaló vállalat

a Forray-utcában (gróf Nádasdy-palota) MEGNYILT.

Á r a i:

Férfi cipőtalp és sarok csak 2 K. 40 f.
Női csak „ „ „ 2 K. — f.
Gyermek csak „ „ „ 1 K. 60 f.

4583

Szíves pártfogást kér

SZABOLCSI FARKAS.

ELSŐRENDŰ
GYERTYÁNFA TUSKÓKAT
VÁSÁROL NAGY MENNYISÉGBEN: 6875
JOHANN WEISS & SOHN WERKZEUGFABRIK WIEN V.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Rendkívül nagy választéku **CIPŐK** minden kivitelben szolid kiszolgálás mellett állandóan raktáron.

ELSŐRENDŰ
ÁRUHAZ
Kutányi J.
Arad,
Vörösmarty-u. 1.
Telefon 335.

FÜSZER-, CSEMEGE- ÉS ÁSVÁNYVIZEK KERESKEDESE

Telefon 311 sz.

Telefon 311. sz.

A fekete

kutyához.

— Alapított 1882. —

Färber Lajos, Arad

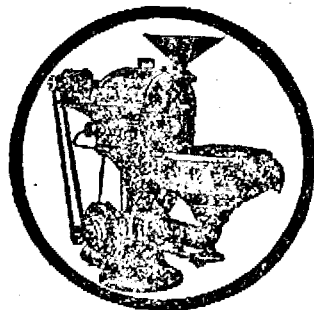
fűszer- és csemege-üzletemben kapható:

Kizárólag általam, saját módszerem alapján,
óránként pörkölt

„Japán-kávé“

mely minőségre és zamatra minden más fajtát
felülmúl.

A legjobb minőségű fűszerek, csemege-sajtok,
magyar és francia pezsgők, rum, cognac és
likőrök, cukorkák, mindennemű halárak, tea-
sütemények, prágai sonka, hideg felvágottak,
valamint mindennemű ásványvizek állandóan
friss állapotban kaphatók dusan felszerelt rak-
táron

Szabadalmazott villany-
üzemű kávépörkölő.

nagyban és kicsinyben.

ARADI MESSENGER-BOY VÁLLALAT

(Kerékpáros gyorsfutárok.)

Telefon 816.

Telefon 816.

(Simonyi-utca 1. Uránia-épület.)

Tulajdonos: **Horovitz Gusztáv.**

Telefon, szóbeli, vagy írásbeli hívásra **azonnal** küld a **legtávolabb** eső helyre is megbízható **kerékpáros,** vagy **gyalogos** küldöncöt, aki minden megbízást gyorsan és pontosan elvégez. Megrendelésre **vidékieknek** is beszerez **színházi és hangversenyjegyeket.**

☛ Szolgálat reggel 7 órától este 11 óráig. ☛

Happal az első negyed óra **30** fillér, minden további negyed óra **20** fillér.
Este 6 órától 11 óráig **10** fillérrel drágább.

Aradi ipar- és népbank pénzváltó üzlete.

Alaptőke 3,500.000 korona.

Tartalékalapok 1,500.000 korona.

Telefonszám 100.

Sorsjegytulajdonosok figyelmébe.

Tekintettel a sorsjegypiac jelenlegi emelkedő irányzatára valamint azon körülményre, hogy az apróbb sorsjegyek u. m.: Bazilika, magyar vörös kereszt, osztrák és olasz vörös kereszt és jószív sorsjegyek, legmagasabb árfolyamukat már elérték, úgy hogy kisorsolásuk alkalmával, amennyiben nagyobb nyereséggel nem húznak ki a tulajdonosokat tetemes veszteség éri, igen természetes, hogy a sorsjegytulajdonosok érdeklődése azon sorsjegyek felé irányul, melyeknek kisorsolása alkalmával őket nemcsak veszteség nem érheti, hanem a jelenlegi beszerzési árfolyamon jóval felüli kárpótlásban részesül.

Mint ilyen sorsjegyeket ajánljuk a közkedvelt Hazai sorsjegyeket, jelenlegi ára cca 124 korona.

Főnyeremény 600,000 korona.

Konvertált jelzalog sorsjegy. Ára cca 145 korona.

Főnyeremény 1.000,000 korona.

Veszteség a törlesztő huzáson kisorsolt sorsjegyeknél :

Magyar vörös kereszt sj. jelenlegi ára cca 57.—	K. veszteség kisorsolásnál 40.—	K.
Osztrák " " " " " " 95.—	" " " " " " 40.—	"
Olasz " " " " " " 70.—	" " " " " " 35.—	"
Bazilika sorsjegy " " " " " " 40.—	" " " " " " 20.—	"
Jószív sorsjegy " " " " " " 20.—	" " " " " " 16.—	"

Mindezen sorsjegyeket napi árfolyamon vesszük valamint Hazai és Konvertált jelzalog sorsjegyeket napi árfolyamon adunk.

Sorsjegyek és értékpapírok vételét és eladását a legkulánsabb feltételek mellett eszközöljük, szakszerű tanácsesal készséggel szolgálunk.

Aradi ipar- és népbank pénzváltó üzlete

Fehér Kereszt-szálloda épület.

Üzletágai :

Takarék- és folyó-számlai betétek.

Előleg értékpapírokra és sorsjegyekre folyószámlában a legkedvezőbb feltételek mellett.

Mindennemü érc- és idegen pénzek, értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása.
Szelvények beváltása, kisorsolt értékpapírok leszámítolása.

Sorsjegyek eladása letétiv ellenében. (Vevő csekély foglalót ad a fennmaradó vételár-hátralékot tetszésszerű időben és összegben fizeti.)

Igérvények kibocsátása minden huzáshoz.)

Osztálysorsjegyek eladása eredeti árakon. (A nálunk vásárolt 12698. számú osztálysorsjegy 600,000 koronát nyert.)

Sorsjegytársaságok alakítása.